

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Boštjan Baranja

Odnos do priseljencev

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Boštjan Baranja

Mentor:izr. prof. dr. Mitja Hafner-Fink

Odnos do priseljencev

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem za pomoč, smernice in potrpežljivost prof. Mitji Hafner- Finku. Hvala tudi vsem, ki so del mene in so mi stali ob strani pri pisanju diplomske naloge. Diplomsko nalogo posvečam dvoletnemu sinu v želji in upanju po čimprejšnjem okrevanju.

Odnos do priseljencev

V diplomski nalogi sem raziskal in predstavil odnos do priseljencev, bolj natančno strpnost do priseljencev, predvsem skozi dejavnike tega odnosa in spremembe v letih 2002, 2008 in 2014. Zanimalo me je, ali socialno-demografski in ekonomski položaj vpliva na strpnost do priseljencev in ali se skozi čas v izbranih državah spreminja. Za analitični del sem uporabil že zbrane podatke Evropske družboslovne raziskave in podatke Eurostata. Preveril sem, kakšna je strpnost do priseljencev v vseh državah, ki so sodelovali v raziskavi v omenjenem obdobju.

Ugotovil sem, da je bila v povprečju 17 proučevanih držav strpnost do priseljencev najvišja leta 2008, sledi leto 2002, najnižja pa je bila leta 2014, na katero je negativno vplivala tudi gospodarska kriza. Trend naraščanja strpnosti je po letu 2008 izrazit predvsem na Švedskem. Med najbolj strpne spadajo Švedi, Finci, Danci, Norvežani, medtem ko so najbolj nestrpni do priseljencev poleg Čehov in Madžarov tudi Slovenci.

V nadaljevanju sem se osredotočil na države Slovenijo, Nemčijo in Poljsko. Rezultati kažejo, da je nestrpnost do priseljencev mogoče povezovati z BDP-jem, stopnjo brezposelnosti in številom priseljencev. Z multiplo regresijo sem ugotovil, da socialno-demografske značilnosti starost, izobrazba, kraj bivališča, zadovoljstvo z življenjem, ekonomski status in politično zaupanje vplivajo na odnos do priseljencev, kar pa velja le deloma za spol. V zaključku sem podal še smernice in izhodišča za nadaljnje raziskave.

Ključne besede: migracije, priseljenci, strpnost, odnos, gospodarska kriza.

Attitude to immigrants

In the diploma thesis is examined and presented attitude to immigrants, specifically tolerance to immigrants mainly on a basis of factors of this attitude and changes in years 2002, 2008 and 2014. I was interested, whether socio-demographic and economic situation influences tolerance to immigrants, and whether this tolerance in selected countries varies in time. In the analytical part were used data collected in the European social sciences research as well as data of the Eurostat. I checked tolerance to immigrants in all countries which took part in the research in the above mentioned period.

My findings show that on average tolerance to immigrants in 17 countries was the highest in 2008, follows the year 2002, while it was the lowest in 2014, what was also a consequence of economic crisis. A tendency of increasing this tolerance after 2008 is distinct especially in Sweden. Among the most tolerant are Swedes, Finns, Danes, Norwegians, while to the group of the least tolerant belong Czechs and Hungarians, but also Slovenians.

Then I focused on Slovenia, Germany and Poland. Results uncovered that intolerance to immigrants possibly correlates with GDP, level of unemployment and number of immigrants. Additionally, usage of multiple regression showed that attitude to immigrants is influenced by socio-demographic characteristics, age, education, place of residence, satisfaction with life, economic status and political belief. However, impact of gender is only partial. In the conclusion are put guidelines and starting points for further research.

Keywords: migrations, immigrants, tolerance, attitude, economic crisis.

Kazalo

1	Uvod	8
2	Zgodovinski pregled migracij po Evropi.....	10
2.1	Slovenija.....	12
2.2	Nemčija	13
2.3	Poljska	14
2.4	Vpliv krize in globalizacije na migracije	15
3	Odnos do priseljencev	17
3.1	Opredelitev in pomen strpnosti v EU.....	17
3.2	Multikulturalizem in odnos do priseljencev	18
3.3	Teorije odnosov do priseljencev	18
4	Umestitev izbranih držav v Evropski prostor	21
5	Hipoteze, podatki in uporabljene metode	23
5.1	Hipoteze	23
5.2	Metoda in postopek analize podatkov.....	24
5.3	Priprava spremenljivk za analizo	25
6	Analiza strpnosti do priseljencev v Evropi.....	28
6.1	Raven strpnosti do priseljencev v Evropi v obdobju 2002 do 2014	28
6.2	Primerjava Slovenije, Nemčije in Poljske v letih 2002, 2008 in 2014	32
6.2.1	Spremembe v času	32
6.2.2	Dejavniki odnosa do priseljencev.....	36
7	Sklep	43
8	Literatura	49
	Priloge	55
	Priloga A: BDP na prebivalca po državah, 2002–2014 (EU 27=100).....	55

Priloga B: Odstotek nezaposlenosti na prebivalstvo po državah, 2002-2014	56
Priloga C: Število priseljencev na 1.000 prebivalcev po državah, 2002–2014	57
Priloga D: Strpnost do priseljencev po posamezni državi v letih 2002, 2008, 2014	58
Priloga E: SPSS izpisi.....	59

Kazalo grafov

Graf 3.1: Odstotek negativnega odnosa prebivalcev (starejših/mlajših) do priseljencev	20
Graf 6.1: Strpnost do priseljencev za vse države (2002, 2008, 2014)	29
Graf 6.2: Strpnost do priseljencev glede na BDP, število priseljencev in delež nezaposlenih v letih 2002, 2008 in 2014	31
Graf 6.3: Strpnost do priseljencev (Nemčija, Poljska, Slovenija) (2002, 2008, 2014) ..	32
Graf 6.4: BDP na prebivalca (2002, 2008, 2012), (EU 27 = 100)	34
Graf 6.5: Odstotek nezaposlenosti (2002, 2008, 2012)	35
Graf 6.6: Število priseljencev na 1000 prebivalcev (2002, 2008, 2012)	36

Kazalo tabel

Tabela 4.1: BDP na prebivalca (EU27 = 100), število priseljencev na 1000 prebivalcev ter odstotek nezaposlenih po državah (2002, 2008, 2014)	21
Tabela 5.1: Zanesljivost konstrukta »strpnost do priseljencev«	26
Tabela 5.2: Zanesljivost konstrukta »zaupanje v politiko«	27
Tabela 6.1: Povprečje »strpnost do priseljencev« za vseh 17 držav po letih	28
Tabela 6.2: Strpnost do priseljencev glede na leto merjenja	33
Tabela 6.3: Vpliv neodvisnih spremenljivk na strpnost do priseljencev v Nemčiji, na Poljskem in v Sloveniji (multipla linearna regresija)	37
Tabela 6.4: Strpnost do priseljencev glede na spol	39
Tabela 6.5: Spremenljivke, ki imajo najmočnejši vpliv na strpnost do priseljencev glede na države in čas	42

1 Uvod

Migracije so del človeštva od njegovega nastanka in bodo ostale vse do njegovega konca. Vedno so bile in bodo del nas v takšni ali drugačni obliki. Nekateri so z migracijami povezani bolj drugi manj, so pa vedno okrog nas. So vedno aktualne in vedno prisotne, so del človeške zgodovine. Globalizacija, gospodarska kriza, multikulturalnost, vojne, družbena kohezija, brezposelnost, družbeni položaj, raznolikost, občutek ogroženosti, ekonomska deprivacija, migracijska kriza so dejavniki, ki vplivajo skozi določeno časovno obdobje, enkrat bolj drugič manj na strpnost do priseljencev. Evropska Unija zato uvršča strpnost med temeljne vrednote demokratične družbe. Strpnost do priseljencev nam omogoča sprejemanje različnih, od sebe drugačnih ljudi. Današnja družbo vedno bolj predstavlja multikulturalna družba, ki je posledica vedno večje možnosti prostorske mobilnosti in globalizacije.

Namen diplomske naloge je raziskati odnos do priseljencev, bolj natančno strpnost do priseljencev, predvsem skozi dejavnike tega odnosa in spremembe v času po letu 2002. Zanima me, ali socialno-demografski in ekonomski položaj vpliva na strpnost do priseljencev in ali se skozi čas v izbranih državah spreminja.

Za raziskavo bom uporabil sekundarno kvantitativno analizo podatkov, ki so bili zbrani v okviru Evropske družboslovne raziskave v času od leta 2002 do 2014.

Obdobje od leta 2002 do 2014 je zanimivo tako za Slovenijo kot za Evropsko Unijo, saj so se v tem času zgodile številne spremembe. Leta 2004 se je zgodila največja širitev Evropske Unije, katere del je postala tudi Slovenija ter 11 drugih, večinoma vzhodnih držav. Decembra 2007 je Slovenija postala tudi članica schengenskega območja. Leto 2008 je zanimivo predvsem zaradi gospodarske krize, ki je bolj ali manj zajela tudi večino evropskih držav. Za čas gospodarske krize je značilno, da se poveča pritisk priseljencev iz držav, kjer je visoka nezaposlenost, v države, katere je kriza manj prizadela, ali pa so te države na višji razvojni točki. Pri tem me bo zanimalo, kako se je spreminjala strpnost do priseljencev v tem obdobju.

Odnos do priseljencev bom preučeval na podlagi omenjenih podatkov 12-letnega obdobja. Za boljši pregled in razumevanje situacije bom naredil osnovno primerjavo za

sodelujoče države, kjer bom preverjal, kakšna je strpnost do priseljencev v teh državah. Primerjava bo narejena skozi časovno obdobje, in sicer v treh časovnih točkah, prva leta 2002, druga leta 2008 in zadnja leta 2014. V teh treh časovnih točkah je v raziskavi sodelovalo 17 držav.

V nadaljevanju se bom ob Sloveniji osredotočil še na dve državi, in sicer Nemčijo in Poljsko, katere bom bolj podrobno analiziral in primerjal, kakšen je bil odnos do priseljencev v teh treh časovnih točkah. Za Poljsko in Nemčijo sem se odločil predvsem iz razloga, ker sta si zelo različni državi, kar se tiče migracij. Za Nemčijo, ki ima za seboj zelo burno zgodovino, njeno delitvijo na vzhod in zahod ter potem ponovno združitvijo. Je država z visoko gospodarsko razvitostjo in visokim številom priseljencev. Zaradi teh dejstev je izrazito priseljska – imigrantska država. Nasprotno za Poljsko velja, da je predvsem država izseljevanja – emigrantska država, bivša vzhodna socialistična država, ki ni tako gospodarsko razvita država, kot je Nemčija, je pa država, katero gospodarska kriza ni zelo prizadela.

2 Zgodovinski pregled migracij po Evropi

Za boljše razumevanje razloga preseljevanja ter odnosa in strpnosti do priseljencev bom najprej pregledal zgodovino migracij in poskušal ugotoviti, zaradi katerih vzrokov so nastajale migracije in priseljevanja v Evropi. Zgodovinarji migracij (IOM 2017, 3) se strinjajo, da so migracijski tokovi bili in so še vedno pomemben vzvod socialnih, gospodarskih in kulturnih sprememb.

Največje spremembe v zgodovini evropskih mednarodnih migracij so potekale v zadnjih dvajsetih do tridesetih letih. Po 45 letih socializma, koncu hladne vojne in padcu berlinskega zidu se je v Srednji in Vzhodni Evropi, ki je bila prej izolirana z železno zaveso, ponovno uveljavil sistem kontinentalnih migracij.

Neprekinjeno prestrukturiranje zahodnih gospodarstev, ki se je začelo nekje leta 1973, je pomenilo zanimanje za pritek priseljencev, med katerimi so bili predvsem nizko kvalificirani sezonski delavci, delavci s posebnimi veščinami, tuji študenti in priseljenci, ki iščejo zaščito iz humanitarnih razlogov. Vse te migracije so bile tako imenovane poslovne migracije, ko so državni in drugi gospodarski subjekti iskali neposredne ali posredne koristi, ki jih prinese cenena delovna sila.

Ob koncu osemdesetih so postale južne evropske države središča privlačnosti za priseljence, ki so prihajali iz vseh smeri preseljevanja. Zahodnoevropske države so se zanimale za priseljence, ki so bolj izobraženi in z več spretnosti ter hitro prilagodljivi sodobnim in hitro razvijajočih se tehnologijam. Obenem so bile zahodne države soočene z integracijo otrok priseljencev, kateri so migrirali v prvih 25 letih po koncu druge svetovne vojne. Posledica tega je bila radikalno preoblikovanje vseh vidikov, povezanih z neposredno in posredno migracijsko dinamiko, vključno s smermi in velikostmi migracij, njihovimi tokovi in migracijskimi politikami. Tako so se pojavile nove destinacije, nove regije priseljencev in novi tokovi priseljevanja. Na velikost in smer migracijskih tokov so vplivale predvsem politične spremembe, gospodarske tranzicije ter etnični konflikti. S tega vidika migracije in integracije niso bile samo sociološki koncept, ampak so bila tudi normativna pričakovanja večine prebivalstva v večkulturnih družbah

v odnosu do manjšin (Corado in drugi 2008, 9). Sicer pa Piesse (2014) pravi, da so družbeno politični, gospodarski in ekološki dejavniki glavne sile, ki spodbujajo migracije.

V vzhodnem delu Evrope je bila slika povsem drugačna. Velike migracijske tokove proti zahodu je povzročil predvsem razpad držav in družbeni prehod iz totalitarne vladavine v demokracijo. Temelj povoda k migracijam so bili predvsem gospodarska zaostalost vzhoda v primerjavi z zahodom, politični razkroj vzhodnega bloka in nekaterih njenih članic ter neravnovesje na trgu dela. Poleg ekonomskih dejavnikov, ki so vplivali na migracije, so tu še priseljenci s področja državljanov vojnih ter etničnih manjšin. Velik del teh migracij je bil speljan s pomočjo dvostranskih sporazumov, sklenjenih med nekaterimi vzhodnimi in nekaterimi zahodnimi državami.

Nekdanje komunistične države Srednje in Vzhodne Evrope so doživele hitro gospodarsko in politično polarizacijo. Poleg tega so skoraj vse te države postale gostiteljice delavcev priseljencev in prosilcev za azil iz tretjih držav ter tranzitna območja za različne nezakonite priseljence na zahod. Zaradi rastočih migracijskih pritiskov v državah v razvoju je prišlo do množičnih tokov nezakonitih priseljencev iz mnogih postkomunističnih in neevropskih območij (Corado in drugi 2008, 12).

Množične migracije v osemdesetih letih v Severni Evropi in v devetdesetih letih tudi na jugu so povzročile, da so vse večje evropske države postale države priseljevanja in s tem bile primorane, da zgradijo politiko za spodbujanje vključevanja priseljencev na dolgi rok in pripomorejo k učenju multikulturalnosti prebivalstva. Za Evropo je zaradi staranja prebivalstva postajalo vedno bolj pomembno tudi raznoliko priseljevanje.

Enderwick (v Lovec in Svetličič 2011, 1339) pravi, da so svetovne migracije od leta 1960, ko je bilo 76 milijonov priseljencev, eksponentno naraščale. V letu 1970 je bilo 82 milijonov priseljencev, leta 2005 190 milijonov priseljencev in 217 milijonov v letu 2010.

Podobna rast velja tudi za Evropsko Unijo. Tako Masten (2009, 54) pravi je po podatkih iz leta 1992 približno 5 % ali 16 milijonov od 320 milijonov državljanov 12 držav članic izviralo iz držav zunaj EU. Leta 2006 je bilo že 40 milijonov (8 %) priseljencev iz tretjih držav. V enem desetletju se je tako od leta 1994 do leta 2004 povečalo število priseljencev v EU-25 s 590.000 na 1,85 milijona. Ob upoštevanju ilegalno priseljenih oseb bi bila ta

številka še precej višja. S širitvijo ozemlja EU se je večala tudi etnična, kulturna, verska in jezikovna raznolikost. S tem se je v večini državah članicah EU večala nestrpnost do priseljencev. Povečalo se je rasistično in ksenofobično nasilje nad priseljenci ter pripadniki različnih manjšin (etničnih, rasnih, jezikovnih). Silbereisen in drugi (2016, 27) ugotavljajo, da ima etnična diskriminacija pomembno vlogo in motiv za nastanek migracij. V nadaljevanju naloge bom podrobneje prikazal problematiko migracij v Sloveniji, Nemčiji in na Poljskem.

2.1 Slovenija

Migracije so imele vedno pomembno vlogo v spremembi števila in strukture prebivalstva v Sloveniji (Hoff 2011, 118). Ko je postala samostojna država leta 1991, je bilo opazno povečanje priseljevanja od poznih 1990-ih dalje. Ko je bila Slovenija še ena od republik Socialistične federativne republike, so se migracije občutile že leta 1950. Državni migracijski toki v Jugoslaviji so se krepili zaradi industrializacije in urbanizacije v Sloveniji, s čimer je postala ena izmed priljubljenih destinacij za ekonomske priseljence, še posebej iz Bosne in Hercegovine, Srbije in Kosova. Ti trendi so pomembno vplivali na strukturo priseljencev v Sloveniji, saj jih velika večina prihaja iz Jugoslavije oziroma njenih držav naslednic. Migracije iz drugih držav članic EU so malo številne, kakor tudi iz bolj oddaljenih držav. Prav tako se je majhno število ljudi odselilo iz Slovenije, vendar pa je bila opazna rast po letu 2008, katera je povezana z recesijo in naraščajočo brezposelnostjo. Za Slovence je tradicionalno značilno, da so se izseljevali, predvsem v Zahodno Evropo, Ameriko in Avstralijo (Bajt in Pajnik 2014).

V začetku leta 2000 je bila v Sloveniji značilna visoka stopnja gospodarske rasti, povečanje delovnih mest, večja stopnja aktivnosti in manjša stopnja brezposelnosti. Ti trendi so prispevali k večjemu deležu delavcev priseljencev. Tako je v Sloveniji narasel delež priseljenskega dela od leta 2002 do krize s 36.000 na 100.000 delavcev priseljencev (Lovec in Svetličič 2011, 1349). Podatki raziskave Slovensko javno mnenje kažejo, da je bil v Sloveniji v začetku leta 1992 odnos do priseljencev (Muslimanov, Judov) bolj odklonilen kot kasneje v letih 1998 in 2002 (Hafner-Fink 2004, 66).

Leta 2008 je tudi Slovenijo prizadela gospodarska kriza ter zaostрила negativne učinke na trgu dela predvsem najbolj ranljivih skupin. To so bili predvsem delavci, ki so bili

zaposleni za določen čas, iskalci prve zaposlitve, tisti z nizko stopnjo izobrazbe ter starejši od 50 let in na splošno zaposleni v nizko kvalificiranem sektorju. V zadnjih letih se je migracijska politika v Sloveniji, podobno kot v številnih evropskih državah, bistveno spremenila in zaostila v povezavi s prednostnimi nalogami in smernicami politike EU, ki se kaže v poostrenem nadzoru meja, izgradnji institucij in spremembi zakonodaje. Za priseljence so uvedli omejitve, s čimer so zaščitili delovna mesta za slovenske državljane. Tako so se za priseljence oblikovale posebne nacionalne potrebe, katerim morajo ustrezati, če želijo vstopiti na trg dela. To velja predvsem v poklicih, kateri se štejejo na trgu dela kot primanjkljaj delovne sile. To so dela, katera so težka in nevarna, »preveč umazana«, da bi jih lahko opravili domači delavci. Priseljenci, ki prihajajo iz tako imenovanih tretjih držav, so ob vsem tem še velikokrat stigmatizirani s predpostavko, da imajo nizko stopnjo izobrazbe in delovne sposobnosti (Bajt in Pajnik 2014). »Podatki Evropske družboslovne raziskave ESS 2002/2003 (Jowell in drugi v Hafner-Fink 2004, 68) kažejo, da prebivalci nekdanjih socialističnih držav iz Srednje in Vzhodne Evrope (med njimi tudi Slovenija) precej bolj podpirajo strožja merila za sprejem priseljencev«. Med ta merila poleg dobre izobrazbe in delovnih veščin uvrščamo tudi znanje uradnega jezika, sorodstvene vezi, krščansko okolje, ekonomski status in sprejemanje načina življenja v državi.

2.2 Nemčija

Od začetka industrializacije v drugi polovici devetnajstega stoletja se je nemško ozemlje spremenilo iz ozemlja izseljevanja v ozemlje priseljevanja. Po končani drugi svetovni vojni in delitvi Nemčije je Zahodna Nemčija zaradi pomanjkanja delovne sile v začetku 80-tih let začela uvažati delavce večinoma iz drugih socialističnih držav, kot so Poljska, Kuba, Mozambik in Vietnam. Zahodna Nemčija je tuje državljane začela zaposlovati že veliko prej, kateri so večji del prihajali iz držav mediteranskega ozemlja. Od sredine 70-tih let se je pričelo priseljevanje etničnih Nemcev iz Poljske, Romunije in Sovjetske zveze kot sklenjen dogovor med državami. Po ustanovitvi Zvezne Republike Nemčije in Nemške demokratične republike je nastajalo ogromno migracijskih gibanj iz vzhoda na zahod Nemčije, kar je leta 1961 preprečila gradnja belinskega zidu (Münz 1997, 37 v Federal Office for Migration and Refugees 2005, 13) Po padcu berlinskega zidu in razpadu komunističnih režimov v Vzhodni Evropi se je Nemčija v začetku 90-tih let

soočala z veliki migracijami. Velik pritisk priseljencev je bil predvsem iz Vzhodne Nemčije, se pravi vzhodnih Nemcev, etničnih Nemcev iz Vzhodne Evrope, prosilcev za azil iz vsega sveta, največ njih iz Evrope, predvsem tistih, ki so bežali pred vojno v razpadajoči Jugoslaviji. Migracije so se v Nemčiji do konca 90-tih let zmanjšale in skorajda izničile selitveni prirast. V letu 1998 je Socialdemokratska stranka uvedla spremembe na področju migracij in integracij in s tem poskrbela za normalizacijo migracijskih politik. V Nemčiji so dolgo časa politične razprave zavračale mnenje o tem, da so v Nemčiji priseljenci. Še v začetku leta 2000 so priseljevanje označevali kot vračanje etničnih Nemcev, začasno zaposlovanje delavcev, začasni sprejem prosilcev za azil ter vojnih beguncev. Šele leta 2005 so uveljavili nov zakon o priseljevanju, kateri jim je omogočal večjo sprejemljivost priseljevanja (Vogel in Kovacheva 2014).

Leta 2004 je širitev EU imela velik vpliv tudi na priseljevanje v Nemčijo. Pridružilo se je 10 novih držav, vključno z državami, ki so Nemčiji neposredne sosede na vzhodu (Poljska, Madžarska in Češka) ter v letu 2007 še Romunija in Bolgarija. Širitev EU je povzročila številne migracije po Evropi. Ker je imela Nemčija predhodno dobro politično ureditev in regulacijo glede priseljevanja, katera je omejevale dostop do trga dela priseljencem, je priseljevanje iz novih držav članic EU rasla počasneje kot v drugih državah EU, recimo v Veliki Britaniji (Vogel in Kovacheva 2014).

2.3 Poljska

Za Poljsko velja, da je zadnji dve stoletji predvsem država izseljevanja. V novejši zgodovini migracij sta bili za državo predvsem prelomnici v letih 1989 in 2004. Koryševa (2004, 5) meni, da je preoblikovanje leta 1989 spodbudilo globoke socialno-ekonomske spremembe na Poljskem, kar je vplivalo tudi na migracijske trende. Leta 1989 s padcem berlinskega zidu, odprtjem meja in svobodo gibanja, ter leta 2004, ko je vstopila v Evropsko Unijo. S tem se je sprožil nov val priseljevanja predvsem v Veliko Britanijo in Irsko ter zatem še v nekatere druge evropske države ter seveda za njih tradicionalno in še vedno zanimivo Nemčijo. Ob večinskem deležu izseljevanja je bilo na Poljskem možno zaznati tudi priseljevanje, predvsem kot začasno delovno silo iz držav nekdanje Sovjetske Zveze, posebej Ukrajine. Izseljevanje poljskih delavcev, ki je bilo v stalnem porastu od leta 1990, je postalo ekstremno ob vstopu v EU leta 2004, predvsem zaradi njihove

upočasnjene gospodarske rasti ter vedno visoke brezposelnosti, še posebej med mladimi (Kepinska in Kindler 2014).

Kepinska in Kindler (2014) ugotavljata, da je bilo v letu 2002 786.000 začasno izseljenih Poljakov, v letu 2007 pa kar 2.300.000, od tega 30 % v Veliko Britanijo, 22 % v Nemčijo in 9 % na Irsko. Sledijo jim še Nizozemska, Italija in Španija. Med letoma 2008 in 2009, ko je nastala ekonomska kriza, se je izseljevanje iz Poljske zmanjšalo. Tako je leta 2011 bilo izseljenih več kot 2.000.000 Poljakov. Med populacijo izseljenih je bilo vedno več mladih in izobraženih. Poljski trg se je leta 2006 začel počasi odpirati za tuje delavce z vzhoda (Ukrajine, Belorusije, Ruske federacije, Moldavije in Gruzije) predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile. V letu 2012 so začeli sprejemati predvsem visokokvalificirane priseljence iz tako imenovanih tretjih držav. Tako se je število priseljencev iz leta 2007, ko jih je bilo 21.800, povzpelo na 259.800 v letu 2011.

Za Poljsko je zanimivo, da je relativno lahko prestala krizo. Vzroka za to ni iskati v hitrem okrevanju Nemčije, kamor emigrira velik del Poljakov. Lovec (Lovec in Svetličič 2011, 1349) pravi, da je Poljska preprosto v strukturnem položaju, v katerem ji relativno dobro razvita družbeno-ekonomska infrastruktura ter poceni delovna sila in razvojni potencial zagotavljajo razvojne prednosti.

2.4 Vpliv krize in globalizacije na migracije

Migracije (Lovec in Svetličič 2011; Italuva-Abumere 2013, 24) postajajo vedno večje na račun globalizacije in krize. Vzroki za rastoče migracije so ekonomski, če pa jih povežemo s krizo pa bolj politični, čeprav kriza zmanjšuje povpraševanje po delu. Globalizacija omogoča boljši dostop do informacij ter tako spodbuja mobilnost. Povedano drugače – globalizacija krepi migracije in obratno.

Število priseljencev in migracija delovne sile se v času krize tako krepi, obenem pa se krepi tudi odpor proti njim, ker jih domačini krivijo za izjemno povečanje nezaposlenosti. Migracije potekajo iz smeri držav z visoko nezaposlenostjo v države, ki jih je kriza manj prizadela ali pa so na višji razvojni ravni (Lovec in Svetličič 2011, 1336). Pri tem medkulturni konflikti in nezaposlenost krepijo socialno nezadovoljstvo. Namesto da bi migracije breme krize lajšale, postajajo njen problem. Obenem svet z globalizacijo postaja bogatejši, ker se večja BDP (GMF 2009, v Lovec in Svetličič 2011). Poddar (2016)

meni, da migranti predstavljajo dolgoročno gospodarsko priložnost za evropski narod pri premagovanju težav v zvezi s starajočo se delovno silo. Je pa tudi manj srečen in stabilen, ker se večajo socialne razlike, priseljenci pa postajajo mednarodni podrazred delovne sile (GMF 2009, v Lovec in Svetličič 2011). To se kaže tudi med Evropejci in njihovo nestrpnostjo do migrantov, ki se je povečala, saj je med letoma 2008 in 2009 narasla s 43 na 50 % (GMF 2009, v Lovec in Svetličič 2011).

3 Odnos do priseljencev

V Evropi se v zadnjih nekaj desetletjih povečuje število zakonitih ali nezakonitih priseljencev, beguncev, prosilcev za azil ali tako imenovanih gostujočih delavcev (Hainmueller in Hiscox 2007). Zaradi tega so številni prebivalci, ki se zavedajo morebitnih negativnih posledic priseljevanja, in ki se počutijo ogrožene s strani priseljencev, razvili negativni odnos do njih (Schlueter in Wagner 2008, Raijman in drugi 2003). Takšno splošno prepričanje je bilo tudi v času hude recesije. Ko je postal trg dela ohlapen, se je zaskrbljenost za delovna mesta stopnjevala. S tem se je povečevala nestrpnost do priseljencev.

Strpnost do priseljencev, v današnji vse bolj multikuturni družbi, katero smo si izoblikovali skozi zgodovino našega obstoja, je vedno bolj pomemben dejavnik našega življenja. Enderwick (v Lovec in Svetličič 2011, 1350) ugotavlja, da priseljenci pospešujejo pretok znanja, informacij, modernizacijo in specializacijo. Podjetjem in družbam pomagajo razumeti različna geografska in kulturna okolja, izboljšujejo učinkovitost internacionalizacije, krepijo družbena omrežja in zaupanje.

Preden se osredotočim na analizo strpnosti do priseljencev, bom predstavil pojem strpnosti in njegovega pomena v današnji družbi.

3.1 Opredelitev in pomen strpnosti v EU

Strpnost pomeni zmožnost prenašanja drugačnega, nasprotnega mnenja. Zmožnost izkazovanja prizanesljivosti in naklonjenosti do drugačnih običajev ter prepričanj. Pri strpnosti je bistvo, da prenašamo nekaj, česar ni preprosto in enostavno prenašati.

Evropska unija uvršča strpnost med temeljne vrednote demokratične družbe. Razlog je enostaven, in sicer preselejevanje prebivalstva. Posledica priseljevanja so narodnostne, jezikovne, kulturne in verske raznolikosti, katere povečujejo nestrpnost med prebivalci. Strpnost povezujejo na soobstoj različnih kultur na geografsko omejenem prostoru ter izkoreninjenjem oblik izključevanja drugih narodnosti in kultur (Wainryb 2005, 226). Evropska unija s promoviranjem strpnosti obenem ohranja tudi mir ter zagotavlja nemoteno delovanje skupnega trga, kar pa ji omogoča postopno ukinjanje notranjih mej ter vzpostavljanje enotnega evropskega trga in gospodarski razvoj (De Master in Le Roy

2000, 421). S priseljevanjem in strpnostjo poskuša EU reševati še problem staranja prebivalstva in povečati delež delovno sposobnega prebivalstva.

3.2 Multikulturalizem in odnos do priseljencev

Za bolj strpen odnos do priseljencev se v EU v veliki meri poudarja in uveljavlja pojav multikulturalizma. Multikulturalizem predstavlja prisotnost različnih kultur v družbi, njihovih prispevkov tej družbi ter vzdrževanje stikov z domačo kulturo. Predstavlja sobivanje različnih kultur kot del vsakdanjega življenja. Veliki pomen multikulturalizmu v Evropski Uniji daje predvsem Švedska, ki spada med države, katera je sprejela največ priseljencev in ima urejen sistem za čim boljše integracijo tujcev v družbo. Je država, ki je načelo multikulturalizma vnesla v ustavo in vgradila v politični in socialni sistem ter sprejela odločitev, da so multikulturalna država. Za obstoj multikulturalne družbe je pomembno, da multikulturalizem sprejmejo navadni ljudje in ne samo politične elite, ki bi rade udeležile svoj cilj. Ko so ljudje pripravljeni sprejeti multikulturalno družbo, postane njihov odnos do priseljencev bolj strpen (Medica 2006).

3.3 Teorije odnosov do priseljencev

Odnose do priseljencev preučujejo številne različne teorije. Ene poudarjajo pomembnost ekonomskega vidika, druge kulturnega, političnega, gospodarskega ali drugih pogledov na življenje. Delimo jih lahko na individualne in kolektivne.

Individualne teorije odnosa do priseljencev imajo poudarek na stopnji izobrazbe (teorija človeškega kapitala), osebnem dohodku, zaposlitvenem statusu (individualna ekonomska teorija), politični vključenosti (teorija politične pripadnosti). Kolektivne teorije odnosa do priseljencev temeljijo na številu priseljencev (teorija stika), rasti nezaposlenosti in gospodarski rasti.

Po navajanju individualne ekonomske teorije so posamezniki z manjšo ekonomsko varnostjo (nižja stopnja izobrazbe, pomanjkanje spretnosti in znanja, nižja stopnja finančnih sredstev) nagnjeni k manj strpnemu odnosu do priseljencev. Razlago o tem lahko najdemo v neoklasični ekonomski teoriji in teoriji trgovanja. Če se ponudba delovne sile poveča zaradi priseljencev, postane konkurenca na trgu dela večja. Plače domačinov se bodo v nekaterih panogah znižale, ker se večina priseljencev nahaja v manj izobraženi skupini delovne sile. Tako se pri domačinih z nižjo izobrazbo poveča

nestrpnost do priseljencev. Prav tako imajo bolj izobraženi posamezniki bolj strpen odnos do priseljencev kot manj izobraženi. Ta učinek je večji v bogatejših državah in v državah, kjer je družbena neenakost manjša (O'Rourke in Sinnott 2006).

Po kolektivni ekonomski teoriji večja stopnja nezaposlenosti pelje do večje nestrpnosti do priseljencev. Razlaga je podobna prej omenjeni večji tekmovalnosti v trgu dela, kjer se domačini počutijo ogrožene. Prav tako velja, da so v državah z večjim BDP-jem odnosi do priseljencev boljši. Ne samo BDP in nezaposlenost, tudi gospodarska rast vpliva na odnos. Večja rast pomeni več dela, manj tekmovalnosti na trgu dela, tudi ob vstopu priseljencev na trg dela. Zaradi tega so odnosi bolj tolerantni (Kehrberg 2007, 266). Obratno je pri padanju gospodarske rasti – večji kot je gospodarski padec, večja je nestrpnost do priseljencev.

Teorija stika in kolektivne ogroženosti trdita, da je odnos do priseljencev odvisen od velikosti njihove populacije. Večji delež priseljencev vodi do večjega občutka ogroženosti domačega prebivalstva, kar ustvarja bolj nestrpen odnos do priseljencev. Relativna velikost priseljencev ima dva učinka: direktnega na zaznavanje ogroženosti in indirektnega v padanju politične tolerance, kar vodi v negativni odnos do priseljencev (Scheve in Slaughter 2001).

Na odnose pa ne vpliva samo število priseljencev, pomemben je tudi osebni stik. Individualni pristop kontaktne teorije pravi, da večje število priseljencev v soseski povečuje občutek ogroženosti domačinov, torej več vsakdanjih stikov s priseljenci večja nestrpna odnose do njih. Po drugi strani pa več medsebojnega stika vodi v večjo stopnjo strpnosti, kajti boljše medsebojno poznavanje izboljša tudi medsebojni odnos in zmanjšuje občutek socialne ogroženosti (McLaren 2003). Teorija človeškega kapitala pravi, da večja je izobrazba, večja je strpnost. Torej, če ima posameznik večjo izobrazbo, ima zaradi nje boljše sposobnosti in večjo kvalificiranost. Pri tem se ekonomska varnost kaže v tem, da bolj izobraženim ni potrebno neposredno tekmovati na trgu dela (Mayda 2006). Ob tem bi naj tisti z večjo izobrazbo imeli tudi večjo intelektualno razgledanost, kar posledično privede do večje strpnosti med posamezniki do priseljencev.

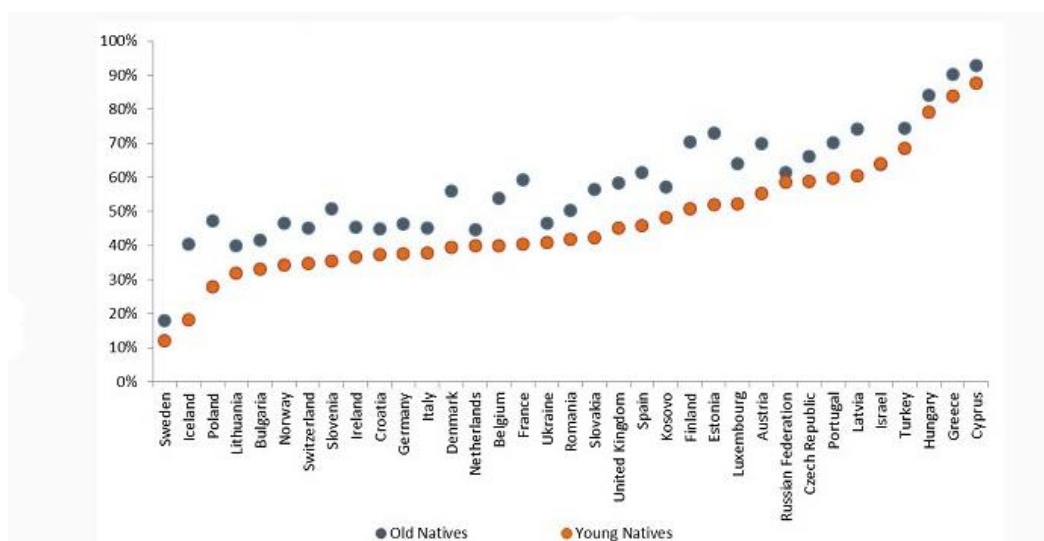
Teorija politične pripadnosti trdi, da posamezniki, ki so politično odtujeni, bolj krivijo druge in bi lahko bili posledično bolj nestrpni do priseljencev (Espenshade in Hempstead

1996). Če pogledamo z drugega političnega vidika, ki vpliva na odnos do priseljencev, je politična strpnost. Ugotovljeno je bilo, da visoka raven politične strpnosti zmanjšuje verjetnost negativnega odnosa do priseljencev (Kehrberg 2007, 267).

Določeni vpliv na odnos do priseljencev bi naj imeli tudi kraj, kjer živimo, starost in spol. Nekateri avtorji menijo, da je starost negativno korelirana z odnosi do priseljenci (Quillian 1995), kar prikazujem po posameznih državah EU z grafom 3.1 (Winkler 2015), in da je stopnja strpnosti višja pri moški populaciji.

Graf 3.1 kaže, da so v vseh proučevanih državah EU mlajši bolj strpni do priseljencev kot starejši. Najvišji odstotek mlajših je nestrpnih do priseljencev na Cipru, najmanj nestrpnih mlajših do priseljencev je na Švedskem. Prav tako je največ starejših nestrpnih na Cipru in najmanj starejših je nestrpnih na Švedskem.

Graf 3.1: Odstotek negativnega odnosa prebivalcev (starejših/mlajših) do priseljencev

Vir: Winkler (2015).

Wirth (v Wilson 1991) je ugotovil, da izpostavljenost mestni socialni heterogenosti pri ljudeh spodbuja strpnost, kar pomeni, da naj bi imeli ljudje, ki živijo v večjih mestih, večjo strpnost do priseljencev.

4 Umestitev izbranih držav v Evropski prostor

V nadaljevanju bom na podlagi podatkov iz Eurostata (Eurostat 2016) umestil države v evropski prostor glede na kazalnik BDP-ja na prebivalca, odstotka nezaposlenosti in števila priseljencev. Ti dejavniki imajo po Kehrberg (2007) ter Scheve in Slaughter (2001) pomembno vlogo pri odnosu do priseljencev.

Po podatkih iz Eurostat (2016a) (glej prilogo A in tabelo 4.1) med 17 državami beleži najvišji indeks BDP na prebivalca (EU 27 = 100) v letih 2002, 2008 in 2014 Norveška in najnižjega Poljska v vseh treh časovnih obdobjih. Norveški sledijo Švica, Irska, Nizozemska, Švedska, Danska, Nemčija, Finska in Belgija. Sledita jim Francija in Velika Britanija, ki sta še nad povprečjem BDP EU27 = 100. Blizu evropskega povprečja BDP-ja je Španija, kateri sledijo Slovenija, Češka in Portugalska. Na dnu tabele sta Madžarska in Poljska.

Tabela 4.1: BDP na prebivalca (EU27 = 100), število priseljencev na 1000 prebivalcev ter odstotek nezaposlenih po državah (2002, 2008, 2014)

država/leto	BDP na prebivalca			odstotek nezaposlenih			število pris. na 1000 preb.		
	2002	2008	2014	2002	2008	2014	2002	2008	2014
Norway - NO	152	186	174	2,80	1,90	2,50	8,84	12,19	13,02
Switzerland - CH	150	157	162	-	-	-	17,48	24,10	19,09
Netherlands - NL	137	139	130	1,90	2,00	5,20	7,51	8,73	8,62
Ireland - IE	141	134	136	2,80	4,30	7,30	15,70	18,40	14,6
Sweden - SE	123	126	123	4,30	4,40	5,70	7,18	10,97	13,09
Denmark - DK	123	125	127	3,30	2,50	4,50	9,82	10,44	12,12
Finland - FI	115	121	110	6,10	4,30	5,70	3,48	5,48	5,77
Germany - DE	119	117	125	-	4,90	3,40	10,21	8,31	10,93
Belgium - BE	122	115	119	4,30	4,20	5,10	11,02	-	11,14
United Kingdom - GB	115	109	108	3,50	3,90	4,20	6,50	9,55	9,78
France - FR	115	106	107	-	4,40	6,30	-	4,62	5,14
Spain - ES	98	101	89	6,70	7,40	16,00	11,66	13,04	6,57
Slovenia - SI	82	89	82	3,90	2,80	6,20	4,58	15,18	6,71
Czech Republic - CZ	73	84	86	4,70	2,80	3,90	4,38	10,43	2,84
Portugal - PT	82	80	76	3,80	5,70	9,20	7,61	2,81	1,88
Hungary - HU	58	62	68	3,10	4,20	4,50	1,95	3,75	5,53
Poland - PL	47	55	67	11,80	4,10	5,50	0,17	0,40	5,85

Vir: Eurostat (2016).

Po nezaposlenosti po podatkih Eurostat (2016b) (glej prilogo B in tabelo 4.1) izstopata v letu 2002 Poljska in Španija v letu 2008 in 2014. Španija ima skozi celotno obdobje visoko nezaposlenost in tudi vseskozi narašča.

Z nekoliko manjšim odstotkom nezaposlenosti leta 2002 Poljski sledijo Španija, Finska, Češka, Belgija, Švedska, Slovenija, Portugalska, Velika Britanija, Danska in Madžarska. Najmanjšo nezaposlenost v letu 2002 ima Nizozemska, kateri sledita Irska in Norveška. V letu 2002 ni podatka za Nemčijo in Francijo.

V letu 2008 Španiji z manjšim odstotkom nezaposlenosti sledijo Portugalska, Nemčija, Francija, Švedska, Finska, Irska, Belgija, Madžarska, Poljska, Velika Britanija, Češka in Slovenija. Najmanjšo nezaposlenost v letu 2008 imajo Norveška, Nizozemska in Danska.

V letu 2014 Španiji sledijo Portugalska, Irska, Francija, Slovenija, Švedska, Finska, Poljska, Nizozemska, Belgija, Madžarska, Danska in Velika Britanija. Najmanjšo nezaposlenost imajo Norvežani, Nemci in Čehi.

Število priseljencev na 1000 prebivalcev po podatkih Eurostat (2016c) (glej prilogo C in tabelo 4.1) je v letu 2002 največje v Švici in na Irskem. Sledijo ji Španija, Belgija, Nemčija, Danska, Norveška, Portugalska, Nizozemska, Švedska in Velika Britanija. Tem sledijo Slovenija, Češka in Finska. Z manjšim odstopanjem sledi Madžarska in še večjim Poljska. Tudi leta 2008 je največje število priseljencev na 1000 prebivalcev v Švici in na Irskem ter na tretjem mestu Sloveniji. Sledijo Španija, Norveška, Švedska, Danska, Češka, Velika Britanija, Nizozemska, Nemčija, Finska, Francija, Madžarska in Portugalska. Povsem na repu je ponovno Poljska z minimalnim številom priseljencev. Tudi v letu 2014 je največje število priseljencev v Švici in na Irskem. Sledijo Švedska, Norveška, Danska, Belgija, Nemčija, Velika Britanija, Nizozemska, Slovenija, Španija, Poljska, Finska, Madžarska, Francija ter kot zadnji Češka in Portugalska.

Zgoraj opisani podatki sodelujočih držav v raziskavi ESS kažejo, da je večji obseg priseljevanja v države, predvsem v tiste, ki so ekonomsko bolj stabilne in razvite. To so večinoma države, katere gospodarska kriza ni zelo prizadela. Večji delež priseljevanja predstavljajo Švica, Irska, Švedska, Norveška, Danska, Belgija, Nemčija, Velika Britanija in Nizozemska. Vse našete države imajo nizek odstotek nezaposlenosti, stabilen in močan BDP, kateri je v vseh državah nad evropskim povprečjem v vseh treh preučevanih časovnih točkah.

5 Hipoteze, podatki in uporabljene metode

5.1 Hipoteze

Na osnovi teorije in s pomočjo teoretskih izsledkov sem določil spodaj navedene hipoteze. Zanimajo me vpliv socio-demografskih značilnosti, kot so spol, starost, izobrazba, kraj bivališča kot pokazatelji odnosa do priseljencev, prav tako tudi vpliv zadovoljstva z življenjem, ekonomski status in politično zaupanje na odnos do priseljencev. Hipoteze bom preverjal pri izbranih državah Slovenije, Nemčije in Poljske. Ali se je strpnost do priseljencev skozi zgodovinske spremembe v letih 2002–2014 krepila, bom preveril tudi za ostale države, ki so v tem časovnem obdobju sodelovale v Evropski družboslovni raziskavi ESS.

Hipoteze podpiram z naslednjimi ugotovitvami avtorjev in nekaterih študij:

- *Hipoteza 1: Nestrpnost do priseljencev se je skozi zgodovinske spremembe v letih 2002–2014 krepila.*

Hainmueller in Hiscox (2007) ugotavljata, da se v Evropi zadnjih nekaj desetletij povečuje število priseljencev, zaradi česar se po Schlueter in Wagner (2008) številni prebivalci počutijo ogrožene s strani priseljencev in so razvili negativni odnos do njih.

- *Hipoteza 2: Zadovoljstvo z življenjem vpliva na odnos do priseljencev.* Tisti, ki so bolj zadovoljni z življenjem, imajo bolj strpen odnos do priseljencev.

Socio-demografska značilnost brezposelnost je po Markaki in Longhi (2012) pokazatelj odnosa do priseljencev (Markaki in Longhi 2012, 1). Winkelmann (2014, 1) in Uhan (2004) poudarjata, da brezposelnost vpliva na zadovoljstvo z življenjem. Po Sniderman in Citrin (1971) nezadovoljstvo z življenjem vpliva na negativen odnos do priseljencev. Zadovoljstvo z življenjem je povezano s pozitivnimi izkušnjami v vseh dimenzijah življenja in ne samo materialnih (Hafner Fink in drugi 2011, 38). Sociološki pristop zadovoljstva z življenjem poudarja predvsem vlogo izobrazbe, zaposlitve, dohodka, socialnega statusa. Te dejavnike je za najpomembnejše pri zadovoljstvu z življenjem izpostavil tudi Uhan (2004). Prišel je do ugotovitev, da v ekonomsko bolj razvitih državah dohodek nima tako pomembnega vpliva na zadovoljstvo z življenjem kot v manj razvitih.

- Hipoteza 3: *Spol vpliva na odnos do priseljencev.* Moški so bolj kot ženske strpni do priseljencev.
- Hipoteza 4: *Starost vpliva na odnos do priseljencev.* Starejši so bolj nestrpni do priseljencev kot mlajši.
- Hipoteza 5: *Kraj bivališča vpliva na odnos do priseljencev.* Tisti, ki živijo v večjih mestih, imajo bolj strpen odnos do priseljencev.
- Hipoteza 6: *Izobrazba vpliva na odnos do priseljencev.* Bolj izobraženi imajo bolj strpen odnos do priseljencev.
- Hipoteza 7: *Ekonomski status vpliva na odnos do priseljencev.* Tisti z višjimi prihodki so bolj strpni do priseljencev.

Posamezne teorije, ki proučujejo odnos do priseljencev, dajejo poudarek proučevanju stopnji izobrazbe, številu priseljenih v državo, stopnji brezposelnosti, spolu in starosti, stopnji BDP, ekonomskemu statusu in kraju bivanja (Paas in Halapuu 2012, 5; Pass in Demidova 2014, 3). Izobrazba in odnos do priseljencev sta povezana in predmet razprav. Učinek liberalizacije trdi, da izobrazba spodbuja vrednote, ki dajejo pozitiven odnos. Z nadaljnimi raziskavami lahko pridobimo nova spoznanja glede izbora izobraževanj, ki pozitivno vplivajo na odnos do priseljencev (Lancee in Sarrasin 2015, 490).

- Hipoteza 8: *Politično zaupanje vpliva na odnos do priseljencev.* Tisti, ki bolj zaupajo državnim institucijam, imajo bolj strpen odnos do priseljencev.

Ljudje, ki zaupajo v državne institucije, imajo bolj strpen odnos do priseljencev, zato je po Paas in Halapuu (2012, 10) pomembno ustvariti transparenten in zanesljiv politični sistem ter državne institucije, ki pomagajo povečevati strpen odnos do priseljencev.

5.2 Metoda in postopek analize podatkov

Za raziskavo sem uporabil sekundarno kvantitativno analizo podatkov, ki so bili zbrani v okviru Evropske družboslovne raziskave (ang. ESS – European Social Survey) v času od leta 2002 do 2014. V diplomski nalogi sem preučeval strpnost do priseljencev v treh časovnih točkah, in sicer:

- ESS Round 1 (2002),
- ESS Round 4 (2008) in

- ESS Round 7 (2014).

V raziskavo sem vključil države, ki so sodelovale v vseh treh časovnih točkah. To so Belgija, Češka, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Madžarska, Irska, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Slovenija, Španija, Švedska, Švica in Velika Britanija. Pri teh državah me je zanimalo, kakšna je strpnost do priseljencev v teh treh časovnih točkah. V nadaljevanju sem se osredotočil na Slovenijo, Nemčijo in Poljsko ter primerjal, kakšen je odnos do priseljencev v teh treh državah.

5.3 Priprava spremenljivk za analizo

Spremenljivko, ki sem jo oblikoval na podlagi treh vprašanj, sem poimenoval »*strpnost do priseljencev*«:

- Ali menite, da je na splošno dobro ali slabo za [*državno*] gospodarstvo, da prihajajo živet k nam priseljenci iz drugih držav? (*imbgeco*)
- Ali menite, da je kulturno življenje v [*državi*] zaradi priseljencev na splošno ogroženo ali obogateno? (*imueclt*)
- Ali menite, da je [*država*] zaradi priseljencev iz drugih držav postala slabša ali boljša dežela za bivanje? (*imwbcnt*)

Zgoraj zapisane trditve sem vključil v faktorsko analizo, in sicer sem analizo izvedel za vse tri vključene države za posamezno leto (2002, 2008 in 2014). Na podlagi analize sem ugotovil, da vsi trije kazalniki pripadajo eni dimenziji, in sicer je s prvim faktorjem pojasnjene od 66,38 % (Slovenija 2004) do 76,32 % celotne variance (Nemčija 2012) (glej prilogo E Faktorska analiza »*strpnost do priseljencev*«). Nato sem v nadaljevanju oblikoval konstrukt »*strpnost do priseljencev*« in izračunal njegovo zanesljivost.

Za posamezno leto, ki sem ga obravnaval v analizi (2002, 2008 in 2014) in posamezno državo, sem izračunal zanesljivost konstrukta »*strpnost do priseljencev*« (glej tabelo 5.1 in prilogo E Zanesljivost »*strpnost do priseljencev*« po posamezni državi). Za leto 2002 znaša vrednost Cronbach Alphe za Nemčijo 0,777, Poljsko 0,757 in Slovenijo 0,742 za leto 2008 je pri Nemčiji 0,829, Poljski 0,795 in Sloveniji 0,833. Za leto 2014 je pri Nemčiji 0,844, Poljski 0,797 in v Sloveniji 0,822. Kot vidimo, je v vseh treh letih po vseh državah vrednost Alphe nad 0,6, kar pomeni, da je konstrukt »*strpnost do priseljencev*« zanesljiv. V nadaljevanju ga zato uporabim pri testiranju hipotez. Nižje vrednosti

predstavljajo večjo nestrpnost do priseljencev, medtem ko višje vrednosti predstavljajo večjo strpnost do priseljencev.

Tabela 5.1: Zanesljivost konstrukta »strpnost do priseljencev«

Leto	Država	Cronbach's Alpha	Število enot
2002	Nemčija	0,777	3
	Poljska	0,757	3
	Slovenija	0,742	3
2008	Nemčija	0,829	3
	Poljska	0,795	3
	Slovenija	0,833	3
2014	Nemčija	0,844	3
	Poljska	0,797	3
	Slovenija	0,822	3

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

Za testiranje 8. hipoteze sem prav tako oblikoval konstrukt »zaupanje v politiko«, ki je sestavljena iz ocenjevanja zaupanja v naslednje ustanove:

- državni zbor,
- pravni sistem,
- policijo,
- politike.

Zgornje spremenljivke sem vključil v faktorsko analizo, in sicer sem analizo izvedel za vse tri vključene države za posamezno leto (2002, 2008 in 2014). Na podlagi analize ugotovim, da vsi kazalniki pripadajo eni dimenziji, in sicer je s prvim faktorjem pojasnjene od 60,89 % (Nemčija 2002) do 67,19 % celotne variance (Slovenija 2008) (glej prilogo Faktorska »zaupanje v politiko«). Nato sem v nadaljevanju oblikoval konstrukt »zaupanje v politiko« in izračunal njegovo zanesljivost.

Preveril sem tudi zanesljivost konstrukta »zaupanje v politiko« in ugotovil, da je vrednost Cronbach Alphe (glej tabelo 5.2) v letu 2002 za Nemčijo 0,784, Poljsko 0,784 in Slovenijo 0,811, v letu 2008 je vrednost za Nemčijo 0,801, Poljsko 0,789 in Slovenijo 0,836. V letu 2014 ta za Nemčijo 0,829, Poljsko 0,823 in Slovenijo 0,818, kar pomeni,

da je konstrukt zelo zanesljiv, zato ga lahko uporabim v analizi 8. hipoteze. Nižje vrednosti tako pomenijo nezaupanje, višje pa zaupanje v politiko.

Tabela 5.2: Zanesljivost konstrukta »zaupanje v politiko«

Leto	Država	Cronbach's Alpha	Število enot
2002	Nemčija	0,784	4
	Poljska	0,784	4
	Slovenija	0,811	4
2008	Nemčija	0,801	4
	Poljska	0,789	4
	Slovenija	0,836	4
2014	Nemčija	0,829	4
	Poljska	0,823	4
	Slovenija	0,818	4

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

6 Analiza strpnosti do priseljencev v Evropi

6.1 Raven strpnosti do priseljencev v Evropi v obdobju 2002 do 2014

Potem ko sem ustvaril konstrukt »strpnost do priseljencev«, sem preveril, kakšna je bila strpnost do priseljencev v posameznem letu. Strpnost do priseljencev je bila merjena na lestvici od 0 do 10, kjer 0 pomeni »nestrpen do priseljencev«, 10 pa »strpen do priseljencev«. Najprej sem preveril, kakšna je raven strpnosti do priseljencev na ravni vseh 17 držav skupaj, ki so sodelovale v raziskavi ESS.

Strpnost do priseljencev je bila najvišja (glej tabelo 6.1) leta 2008 ($\bar{x} = 5,30$), sledi leto 2002 ($\bar{x} = 5,22$), najnižja pa je bila leta 2014 ($\bar{x} = 5,21$), čeprav so razlike med leti minimalne. Rezultat strpnosti do priseljencev na podlagi pridobljenih rezultatov, kaže na to, da Hipoteze 1, ki se glasi: »Nestrpnost do priseljencev se je skozi zgodovinske spremembe v letih 2002–2014 krepila«, ne morem potrditi. Nestrpnost do priseljencev se je začela krepiti od leta 2008 naprej, kar je, kot ugotavljata Lovec in Svetličič (2011), posledica gospodarske krize.

Tabela 6.1: Povprečje »strpnost do priseljencev« za vseh 17 držav po letih

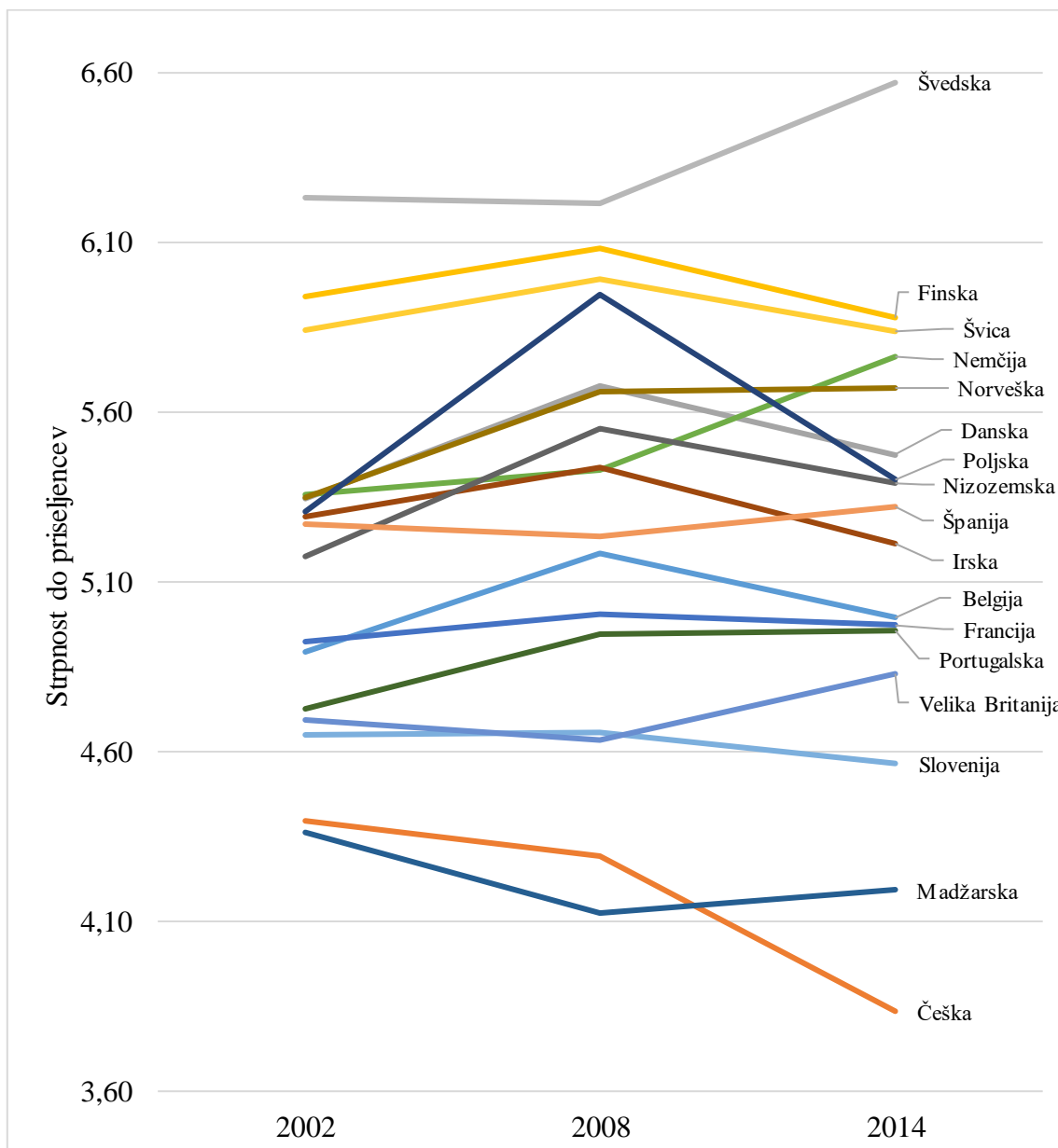
	Število enot	Povprečje	Standardni odklon
2002	33965	5,22	1,93
2008	32591	5,30	2,04
2014	33124	5,21	2,12

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

Nato sem pogledal, kakšna je bila strpnost do priseljencev po posamezni državi v letih 2002, 2008 in 2014. Kot vidimo v grafu 6.1, so trendne črte najvišje na lestvici pri Švedih, Fincih in Švicarjih. Ti so torej najbolj strpni do priseljencev. Do priseljencev so najbolj nestrpni Čehi in Madžari. Strpnost do priseljencev se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2002 v 17 preučevanih držav povečala v kar 12 in zmanjšala v samo petih državah. V nekaterih od teh držav so bile spremembe zanemarljivo majhne (Švedska, Nemčija, Španija, Francija, Velika Britanija in Slovenija). V tem obdobju pa se je strpnost najbolj povečala na Poljskem, zmanjšala pa na Madžarskem. Leta 2014 se je strpnost do priseljencev v primerjavi z letom 2008 zmanjšala v kar 10 in povečala v 7 državah. Najbolj se je povečala na Švedskem in zmanjšala na Poljskem. Tudi v tem obdobju je bilo

nekaj držav, v katerih je bila sprememba glede na strpnost do priseljencev minimalna (Norveška, Španija, Francija, Portugalska, Slovenija in Madžarska) (glej tudi prilogo D). Med vsemi državami se je skozi vse tri časovne točke nestrpnost do priseljencev krepila na Češkem. Podobno lahko rečem tudi za Slovenijo s to razliko, da v letih 2002–2008 ni bilo bistvene spremembe, po letu 2008 pa se je nestrpnost začela počasi krepiti.

Graf 6.1: Strpnost do priseljencev za vse države (2002, 2008, 2014)

Vir: Lastna analiza na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

V nadaljevanju sem pogledal, kakšna je bila strpnost do priseljencev glede na BDP, število priseljencev in delež nezaposlenih v letih 2002, 2008 in 2014.

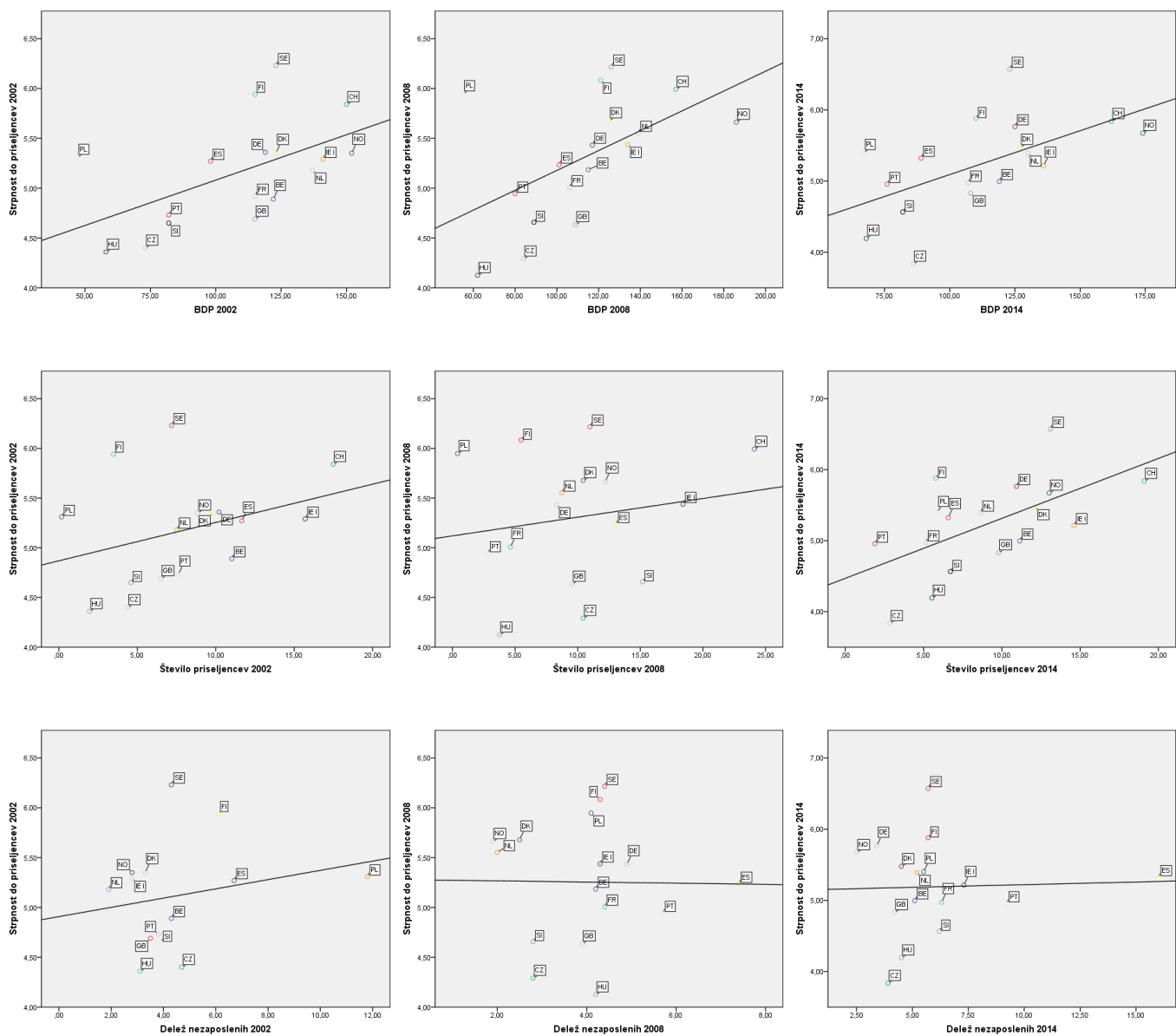
Ob pregledu spodnjih treh razsevnih grafikonov za leto 2002 (graf 6.2, stolpec 1) ugotovljam, da je strpnost do priseljencev višja v državah z večjim BDP-jem. Večji kot je BDP, izrazitejša je strpnost do priseljencev. Ugotavljam, da z naraščanjem števila priseljencev počasi narašča strpnost do priseljencev. Tudi z večanjem deleža nezaposlenih nekoliko narašča strpnost do priseljencev.

Ob pregledu spodnjih treh razsevnih grafikonov za leto 2008 (graf 6.2, stolpec 2) ugotovljam, da z naraščanjem BDP-ja očitno narašča strpnost do priseljencev. Prav tako, da z naraščanjem števila priseljencev rahlo narašča strpnost do priseljencev, čeprav trend ni izrazit. V letu 2008 ugotavljam, da se z večanjem števila brezposlenih celo nekoliko zmanjšuje strpnost do priseljencev.

V letu 2014, na podlagi spodnjih razsevnih grafikonov (graf 6.2, stolpec 3), ugotovljam, da z naraščanjem BDP-ja strmo narašča strpnost do priseljencev. Prav tako ugotovljam, da z naraščanjem števila priseljencev strmo narašča strpnost do priseljencev. Tudi z večanjem deleža nezaposlenih blago narašča strpnost do priseljencev.

Iz grafa 6.1 in razsevnih grafikonov (graf 6.2) je razvidno, da strpnost do priseljencev v 17 državah, ki so sodelovale v Evropski družboslovni raziskavi do leta 2008 narašča in potem po letu 2008, večinoma pada. Strpnost se je zmanjšala predvsem zaradi povečanega števila priseljencev v letu 2008. Še bolj se je strpnost zmanjšala zaradi povečanega deleža nezaposlenih leta 2008. Gospodarska kriza je tista, ki je povzročila tako povečanje migracij kakor tudi večji delež brezposelnih. Posledice gospodarske krize na strpnost do priseljencev so vidne tudi na BDP-ju leta 2014. Zaradi nižjega BDP-ja tudi strpnost do priseljencev narašča počasneje kot leta 2008. Zmanjšanje strpnosti do priseljencev v letu 2014 se je pokazalo kot odziv na gospodarsko krizo, katere učinke je prebivalstvo začutilo šele takrat. Pridobljeni rezultati so v skladu s kolektivnimi teorijami (Kehrberg 2007; Scheve in Slaughter 2001).

Graf 6.2: Strpnost do priseljencev glede na BDP, število priseljencev in delež nezaposlenih v letih 2002, 2008 in 2014

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014 in podatkov Eurostat 2002, 2008, 2014.

6.2 Primerjava Slovenije, Nemčije in Poljske v letih 2002, 2008 in 2014

Natančneje sem pogledal strpnost do priseljencev pri treh državah (Nemčija, Poljska in Slovenija) v letih 2002, 2008 in 2014, ki jih bom v nadaljevanju podrobneje analiziral.

Za testiranje posameznih hipotez sem uporabil naslednje teste:

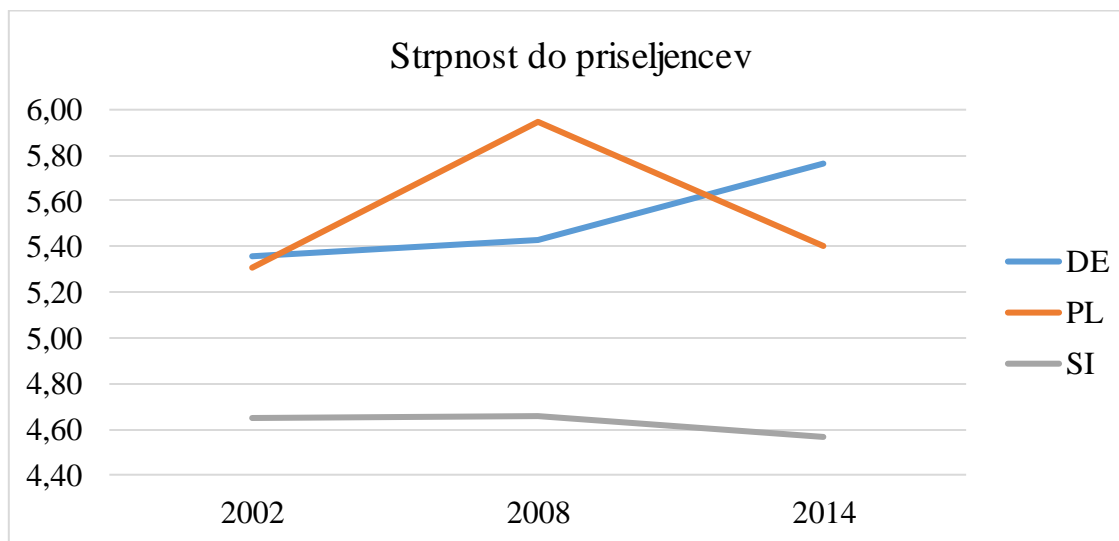
- H1 – ANOVA, analiza variance,
- H2 do H8 – multipla regresija.

6.2.1 Spremembe v času

Hipoteza 1: Nestrpnost do priseljencev se je skozi zgodovinske spremembe v letih 2002–2014 krepila v Sloveniji, Poljski in Nemčiji.

Pri omenjenih državah je strpnost najnižja pri Slovencih (graf 6.3). Ta se je po letu 2002 še dodatno znižala in je bila leta 2014 še nekoliko nižja kot v letu 2002 in 2008. Pri Poljakih je bila stopnja strpnosti do priseljencev v letu 2002 podobna kot pri Nemcih, nato pa se je leta 2008 nekoliko povečala, nakar se je leta 2014 ponovno zmanjšala. Pri Nemcih pa trend raste, kar pomeni, da se je od leta 2002 do leta 2014 strpnost do priseljencev povečevala.

Graf 6.3: Strpnost do priseljencev (Nemčija, Poljska, Slovenija) (2002, 2008, 2014)

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

Iz tabele 6.2 je razvidno, da glede na spremenljivko »leto« obstaja statistično značilna razlika v strpnosti do priseljencev v Nemčiji ($p = 0,000$) in na Poljskem ($p = 0,000$), saj je vrednost statistične značilnosti manjša od 0,05. Vidimo, da je bila v Nemčiji strpnost najvišja leta 2014 (5,76), najnižja pa leta 2002 (5,36). Na Poljskem je bila strpnost do priseljencev najvišja leta 2008 (5,95), najnižja pa leta 2002 (5,31). Glede na leta ne ugotovljam statistično značilnih razlik v strpnosti do priseljencev v Sloveniji ($p = 0,430$), saj je vrednost statistične značilnosti nad 0,05 (priloga E, Hipoteza 1). *Hipotezo 1 na podlagi analize ovržem, saj se nestrpnost skozi leta ni krepila.* Na podlagi podatkov iz tabele 6.2 ugotovljam, da se je nestrpnost, kljub temu da ne ugotovim statistično značilnih razlik, počasi krepila v Sloveniji. Strpnost do priseljencev je bila leta 2002 (4,65) in leta 2008 (4,66) skoraj na isti ravni, v letu 2014 (4,57) pa se nestrpnost do priseljencev v Sloveniji počasi krepi.

Tabela 6.2: Strpnost do priseljencev glede na leto merjenja

	Opisna statistika				Test homogenosti varianc		Test enakosti povprečij	
		Število enot	Povprečje	Standardni odklon	Levenova statistika	Statistična značilnost	Statistika	Statistična značilnost
Nemčija	2002	2914	5,36	1,88	14,149	0,000	35,355	0,000
	2008	2743	5,43	2,04				
	2014	3039	5,76	2,04				
Poljska	2002	2024	5,31	1,81	7,284	0,001	57,035	0,000
	2008	1582	5,95	1,83				
	2014	1576	5,40	1,98				
Slovenija	2002	1491	4,65	1,71	35,586	0,000	0,845	0,430
	2008	1278	4,66	2,09				
	2014	1206	4,57	2,09				

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

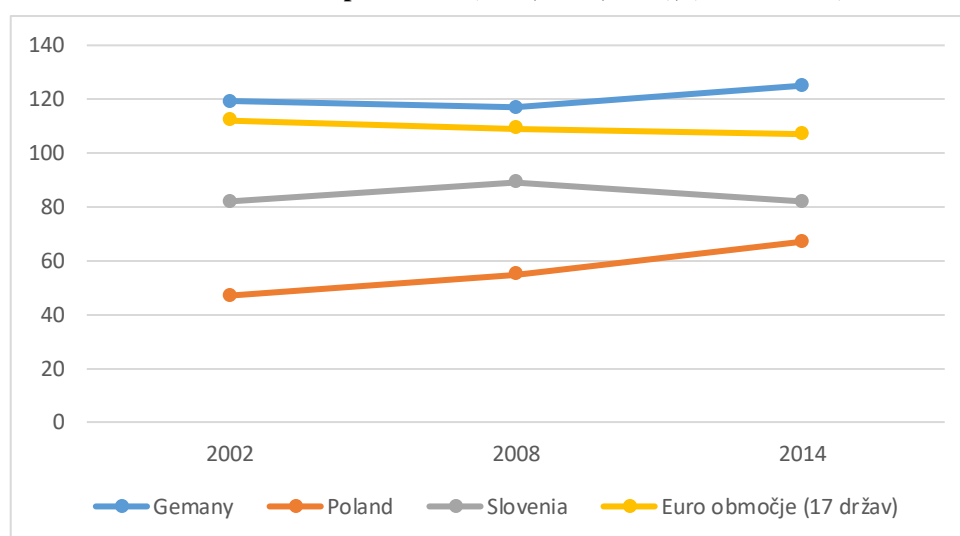
Stopnja brezposelnosti ima vpliv na odnos do priseljencev. Višja kot je stopnja brezposelnosti, večja je verjetnost negativnega odnosa domačinov do priseljencev (Markaki in Longhi 2012, 1). Nezaposlenost sproži negativen odnos do priseljencev (Brenner in Fertig 2006, 16).

Iz grafa 6.4 je po podatkih Eurostat (2016a, 2016b, 2016c) BDP (EU 27 = 100) v Sloveniji leta 2002 znašal 82 indeksnih točk na prebivalca. Leta 2008 je nekoliko zrasel in je znašal

89 indeksnih točk, leta 2014 pa je BDP padel na raven iz leta 2002. Slovenija je imela leta 2002 3,9 % stopnjo brezposelnosti. Leta 2008 je stopnja brezposelnosti padla na 2,8 %, ki pa je leta 2014 spet narasla na 6,2 % stopnjo brezposelnosti (glej graf 6.5). Po podatkih Eurostat (Eurostat 2016) je bilo leta 2002 v Sloveniji 4,6 priseljencev na 1.000 prebivalcev. V letu 2008 se je število povečalo in je bilo 15,2 priseljencev na 1.000 prebivalcev. Leta 2014 se je število ponovno zmanjšalo in je bilo 6,7 priseljencev na 1.000 prebivalcev (glej graf 6.6). Podatki raziskave kažejo, da se v Sloveniji nestrpnost skozi leta ni krepila. Zato lahko hipotezo 1 ovržem.

Viden je manjši upad strpnosti do priseljencev po letu 2008, ko je Slovenijo prizadela gospodarska kriza in sprožila določene negativne posledice na trgu dela (Bajt in Pajnik, 2014), brezposelnosti in povečanju števila priseljencev v obdobju med letoma 2002 in 2008, kar se je pozneje v letu 2014 odražalo na odnosu do priseljencev.

Graf 6.4: BDP na prebivalca (2002, 2008, 2014), (EU 27 = 100)

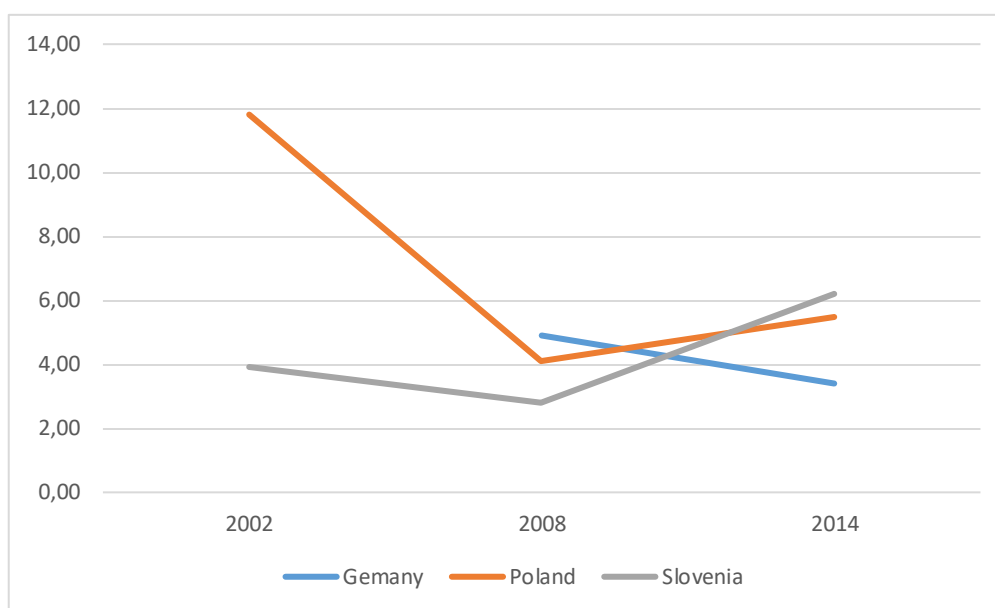

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov Eurostat 2002, 2008, 2014.

V Nemčiji je BDP na prebivalca leta 2002 znašal 119 indeksnih točk po podatkih Eurostat (2016a, 2016b, 2016c). Leta 2008 je se je BDP zmanjšal za dve indeksni točki in leta 2014 narasel na 125 indeksnih točk na prebivalca (glej graf 6.4). Po podatkih o brezposelnosti v letu 2002 za Nemčijo ni podatka. Najbližji podatek je za leto 2005, ko je bila 7,2 % brezposelnost. V letu 2008 je bila brezposelnost v Nemčiji na 4,9 % ravni in se je do leta 2014 zmanjšala na 3,4 % (glej graf 6.5). Leta 2002 je bilo v Nemčiji 10,2

priseljencev na 1.000 prebivalcev, v letu 2008 pa se je število priseljencev zmanjšalo na 8,3 na 1.000 prebivalcev. V letu 2014 se število priseljencev ponovno povečalo in je bilo 10,9 priseljencev na 1.000 prebivalcev (glej graf 6.6). Podatki moje raziskave kažejo, da se je strpnost do priseljencev povečevala v proučevanem obdobju 2002–2014 vzajemno glede na podatke BDP, ki kažejo na stabilnost, rast in zmanjševanje stopnje brezposelnosti, zato hipotezo 1 lahko ovržem.

Graf 6.5: Odstotek nezaposlenosti (2002, 2008, 2012)

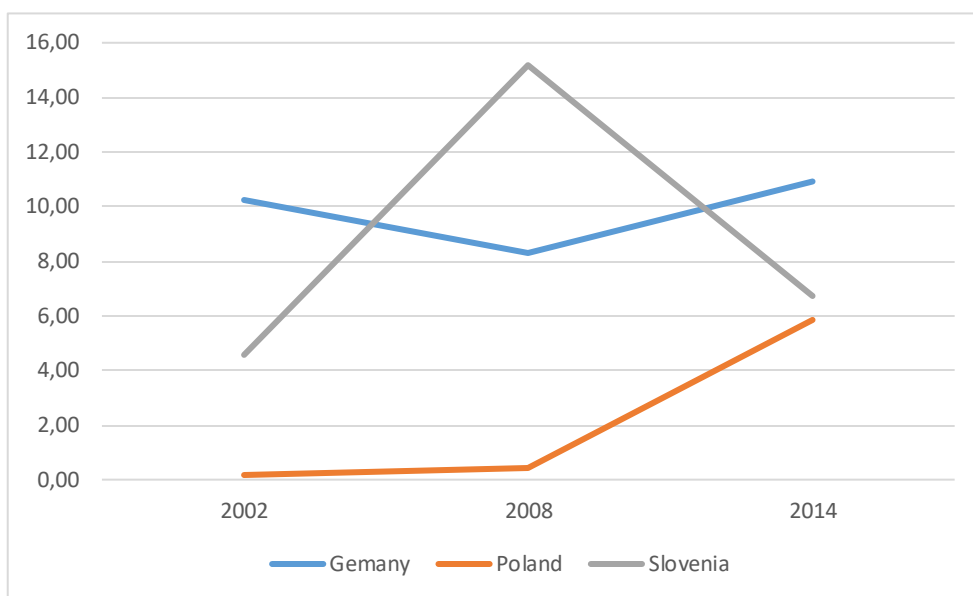

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov Eurostat 2002, 2008, 2014.

Na Poljskem je po podatkih Eurostat (2016a, 2016b, 2016c) BDP na prebivalca leta 2002 znašal 47 indeksnih točk, leta 2008 pa je bil BDP na prebivalca 55 indeksnih točk. Leta 2014 se je BDP na prebivalca še nekoliko povečal in je bil 67 (glej graf 6.4). Kot prikazuje tabela (glej prilogo A), ima Poljska v vseh treh proučevanih časovnih obdobjih najnižji BDP na prebivalca glede na razpoložljivost podatkov za 17 držav EU. Brezposelnost na Poljskem je bila leta 2002 11,80 %. Leta 2008 se je brezposelnost na Poljskem zmanjšala na 4,10 % ter se leta 2014 povečala na 5,50 % (glej graf 6.5). Po podatkih Eurostat je bilo leta 2002 na Poljskem število priseljencev minimalno. Znašalo je samo 0,17 priseljencev na 1.000 prebivalcev. Leta 2008 je bilo število priseljencev na Poljskem še vedno minimalno, in sicer 0,40 priseljencev na 1.000 prebivalcev. V letu 2014 pa se je število priseljencev na Poljskem povečalo na kar 5,85 priseljencev na 1.000 prebivalcev (glej

graf 6.6). Podatki se vzajemno potrjujejo s podatki moje raziskave, s katero je bilo ugotovljeno, da se je od leta 2002 do 2008 strpnost povečevala, saj je bilo v tem obdobju število priseljencev nizko, od leta 2009 pa do 2014 pa se je strpnost zniževala glede na povečano število priseljencev, zato lahko hipotezo 1 ovržem.

Graf 6.6: Število priseljencev na 1000 prebivalcev (2002, 2008, 2012)

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov Eurostat 2002, 2008, 2014.

6.2.2 Dejavniki odnosa do priseljencev

Hipoteze 2–8: Spremenljivke zadovoljstvo z življenjem, spol, starost, kraj, izobrazba, ekonomski status in zaupanje v politiko vplivajo na odnos do priseljencev.

Odvisna spremenljivka je bila strpnost do priseljencev. Zadovoljstvo z življenjem je bilo merjeno na lestvici od 0 do 10, kjer 0 pomeni »izredno nezadovoljen«, 10 pa »izredno zadovoljen«, spremenljivko spol sem dihotomiziral (1 – moški, 0 – ženska), prav tako tudi spremenljivko kraj (1 – urbano, 0 – ostalo). Urbano predstavlja »veliko mesto«, »predmestje ali obrobje velikega mesta« in »manjše mesto«, ostalo pa »vas« in »kmetija ali hiša na deželi«. Spremenljivka starost je bila merjena tako, da so anketiranci vpisovali svojo starost v letih. Izobrazba je bila za leti 2002 in 2008 merjena po stopnjah izobrazbe od 0 do 5, kjer 0 pomeni »brez šolske izobrazbe«, 5 pa »višja strokovna izobrazba in več«. Izobrazba je bila za leto 2014 merjena na podlagi lestvice zaključene izobrazbe (ISCED), ker so bili razredi označeni npr: 113 – ISCED 1, completed primary education, 129 –

Vocational ISCED 2C < 2 years, no access ISCED 3, ... zato sem jo rekodiral tako, da je bila nedokončana izobrazba označena z 0, vsaka naslednja višja stopnja pa od 1 naprej, 2,3,4, ... Ekonomski status so anketiranci označili tako, da so ocenili skupni mesečni neto dohodek gospodinjstva, nato pa so bili razvrščeni v razrede, kjer je kategorija 1 pomenila najnižji, največja kategorija 10 pa najvišji razred prihodka. V letu 2002 je bil ta v Sloveniji še merjen v tolarjih, v letih 2008 in 2014 pa v evrih. V tabeli 6.3 vidimo rezultate analize, ki sem jih prodobil z multiplo linearno regresijo.

Tabela 6.3: Vpliv neodvisnih spremenljivk na strpnost do priseljencev v Nemčiji, na Poljskem in v Sloveniji (multipla linearna regresija)

	Neodvisna spremen.	Nemčija					Poljska					Slovenija				
		R ²	F	Beta	t	p	R ²	F	Beta	t	p	R ²	F	Beta	t	p
2002	Zadovoljstvo	0,143	54,772	0,075	3,615	0,000	0,100	26,702	0,051	2,094	0,036	0,161	32,325	0,145	4,854	0,000
	Spol			-0,037	-1,874	0,061			0,028	1,206	0,228			0,003	0,126	0,900
	Starost			-0,131	-6,712	0,000			-0,075	-3,173	0,002			-0,105	-3,786	0,000
	Kraj			0,089	4,598	0,000			0,152	6,248	0,000			0,139	5,058	0,000
	Izobrazba			0,220	10,734	0,000			0,123	4,964	0,000			0,112	3,648	0,000
	Ekon. status			0,025	1,198	0,231			0,075	2,998	0,003			0,095	2,966	0,003
	Zaup. v pol.			0,206	10,168	0,000			0,139	5,867	0,000			0,140	4,915	0,000
2008	Zadovoljstvo	0,187	74,376	0,076	3,714	0,000	0,086	17,011	0,090	3,117	0,002	0,153	25,804	0,048	1,552	0,121
	Spol			-0,015	-0,800	0,424			0,057	2,096	0,036			0,001	0,033	0,974
	Starost			-0,077	-4,030	0,000			-0,114	-4,015	0,000			-0,014	-0,436	0,663
	Kraj			0,097	5,076	0,000			0,106	3,786	0,000			0,090	3,036	0,002
	Izobrazba			0,221	10,862	0,000			0,079	2,648	0,008			0,206	6,275	0,000
	Ekon. status			0,080	3,821	0,000			0,042	1,372	0,170			0,107	3,004	0,003
	Zaup. v pol.			0,236	11,793	0,000			0,114	4,138	0,000			0,198	6,634	0,000
2014	Zadovoljstvo	0,253	129,662	0,071	3,914	0,000	0,125	23,578	0,048	1,639	0,102	0,252	46,707	0,094	3,140	0,002
	Spol			0,011	0,647	0,518			0,067	2,397	0,017			-0,018	-0,647	0,518
	Starost			-0,040	-2,379	0,017			-0,073	-2,465	0,014			-0,066	-2,178	0,030
	Kraj			0,027	1,563	0,118			0,023	0,827	0,408			0,099	3,497	0,000
	Izobrazba			0,243	13,519	0,000			0,131	4,228	0,000			0,208	6,459	0,000
	Ekon. status			0,044	2,383	0,017			0,054	1,745	0,081			0,080	2,343	0,019
	Zaup. v pol.			0,345	19,260	0,000			0,244	8,571	0,000			0,293	10,082	0,000

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

Iz podatkov (glej tabelo 6.3) vidimo, da spremenljivka **zadovoljstvo z življenjem** v letu 2002 pozitivno vpliva na strpnost do priseljencev v vseh treh državah. Najmočnejši vpliv zadovoljstva z življenjem na strpnost do priseljencev je bil v letu 2002 v Sloveniji. V letu 2008 je zadovoljstvo z življenjem pozitivno vplivalo na strpnost do priseljencev v Nemčiji in na Poljskem, v Sloveniji pa tega vpliva ni bilo. V letu 2014 je zadovoljstvo z življenjem pozitivno vplivalo na strpnost do priseljencev v Nemčiji in Sloveniji, na Poljskem pa zadovoljstvo z življenjem ni imelo vpliva na strpnost do priseljencev. Zadovoljstvo z življenjem ima v vseh treh časovnih točkah največji vpliv na strpnost do priseljencev v letu 2002. V Nemčiji ima zadovoljstvo z življenjem konstanten vpliv na strpnost do priseljencev skozi vse tri časovne točke. Na Poljskem ima zadovoljstvo z življenjem največji vpliv na strpnost do priseljencev v letu 2008, ko je bila strpnost do priseljencev na Poljskem na najvišji ravni. Podobno kot za Poljsko velja tudi za Slovenijo v letu 2002. Pass in Demidova (2014, 3) navajata, da so socio-demografske značilnosti, kot so spol, starost, izobrazba pokazatelji odnosa do priseljencev, prav tako tudi brezposelnost (Markaki in Longhi, 2012, 1). Winkelmann (2014, 1) poudarja, da ima brezposelnost vpliv na zadovoljstvo z življenjem. Po raziskavi Markaki in Longhi (2012, 2) je bilo ugotovljeno, da domačini v regijah z višjo stopnjo brezposelnosti priseljencev kažejo na večjo verjetnost negativnega odnosa do priseljencev, medtem ko raziskava Hatton (2016, 235) kaže, da stopnja brezposelnosti zelo malo vpliva na odnos do priseljencev. Raziskava Akay (2014, 72) ugotavlja pozitiven vpliv stopnje asimilacije priseljencev na zadovoljstvo domačinov. Stopnja družbeno ekonomske asimilacije priseljencev je povezana z blaginjo domačinov. Raziskava Ivlevs in Veliziotis (2015, 1) je pokazala, da je leta 2004 val 1,5 milijona delavcev iz vzhodne Evrope v Veliko Britanijo povečal zadovoljstvo z življenjem mladih v Veliki Britaniji in zmanjšal zadovoljstvo z življenjem starejših ljudi. Hipotezo 2 na podlagi analize in vzajemno pridobljenih teoretskih spoznanj lahko deloma potrdim, saj zadovoljstvo z življenjem pozitivno vpliva na strpnost do priseljencev

Spremenljivka **spol** (glej tabelo 6.3) ne vpliva na strpnost do priseljencev v Nemčiji in Sloveniji v nobenem časovnem obdobju. Ugotavljam, da ima spol statistično značilen vpliv na strpnost do priseljencev na Poljskem leta 2008 in 2014. Iz tabele 6.4 je razvidno, da imajo moški v povprečju bolj kot ženske pozitiven odnos do priseljencev; razlike med

spoloma so minimalne. Prav nasprotno kaže raziskava Brenner in Fertig (2006, 15), ki navaja, da imajo ženske bolj pozitiven odnos do tujcev kot moški.

Tabela 6.4: Strpnost do priseljencev glede na spol

	Nemčija		Poljska		Slovenija	
	Spol	Povprečje	Spol	Povprečje	Spol	Povprečje
2002	M	5,38	M	5,36	M	4,72
	Ž	5,34	Ž	5,25	Ž	4,59
2008	M	5,52	M	6,02	M	4,73
	Ž	5,34	Ž	5,88	Ž	4,59
2014	M	5,89	M	5,47	M	4,52
	Ž	5,64	Ž	5,34	Ž	4,61

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

Paas in Halapuu (2012, 10) pa v raziskavi ugotavljata, da spol nima statistično pomembnega vpliva na odnos do priseljencev. Hipotezo 3 na podlagi analize podatkov delno potrdim, saj ne ugotovim statistično značilnih razlik v strpnosti do priseljencev glede na spol. Tudi raziskava na ESS podatkih 2012 kaže statistično šibko povezavo med spolom in strpnostjo do priseljencev (Roots in drugi 2016, 16). Ti rezultati so v skladu s študijami Davidov in Meuleman, (2012), ki prav tako kažejo na šibko razmerje v odnosu do priseljencev glede na spol. Nekateri avtorji, kot so Paas in Halapuu (2012, 10); Brenner in Fertig (2006, 15); Chafetz (2006 v Valentova) in Berzosa (2010, 4) ugotavljajo, da obstajajo razlike med spoloma v odnosu do priseljencev. Analiza je pokazala, da so moški bolj strpni do priseljencev na Poljskem v letih 2008 in 2014, ne pa tudi v letu 2002, prav tako tega ne morem trditi za Nemčijo in Slovenijo v vseh preučevanih letih.

Spremenljivka **starost** (glej tabelo 6.3) negativno vpliva na odnos do priseljencev. Negativni vpliv ima v vseh treh državah v vseh treh časovnih obdobjih, razen v Sloveniji leta 2008, kjer spol nima statistično značilnega vpliva na strpnost do priseljencev. Starost je imela močan negativen vpliv na strpnost do priseljencev na Poljskem leta 2008. Mlajši imajo bolj strpen odnos do priseljencev kot starejši. Spremenljivka starost je imela glede na preučevana leta najmočnejši vpliv na strpnost do priseljencev v letu 2002. V letih 2008 in 2014 se njen vpliv na strpnost do priseljencev zmanjšuje. Hempstead in Espenshade

(1996, Hainmueller in Hiscox 2007 v Markaki in Longi 2012, 7) sta ugotovila, da ima starost majhen in pogosto statistično zanemarljiv učinek na odnos do priseljencev. Espenshade in Hempstead (1996 v Calahorrano 2011, 5) ugotavljata, da posamezniki v starosti 24 do 45 let najbolj nasprotujejo priseljevanju tujcev. Evropska Raziskava (European Social Survey 2016, 11) ugotavlja, da so mladi bolj pozitivno naklonjeni priseljencem kot starejši. Rezultati raziskave ESS 2002–2012 (glej graf 3.1) kažejo, da so na Poljskem, v Sloveniji in Nemčiji starejši bolj nestrpni kot mlajši (Winkler, 2015). Hipotezo 4 na podlagi analize in teoretskih spoznanj potrdim, saj so starejši bolj nestrpni do priseljencev kot mlajši.

Spremenljivka **kraj bivališča** (glej tabelo 6.3) statistično značilno vpliva na strpnost do priseljencev v letu 2002 in 2008 v vseh treh državah. Tisti, ki živijo v večjih mestih, imajo bolj strpen odnos do priseljencev. Leta 2014 tega vpliva ni bilo v Nemčiji in na Poljskem. Najmočnejše je kraj bivanja na strpnost do priseljencev vplival leta 2002 na Poljskem in v Sloveniji ter leta 2008 na Poljskem. Spremenljivka kraj bivališča je imela glede na preučevana leta najmočnejši vpliv na strpnost do priseljencev v letu 2002. Ta vpliv se je v letih 2008 in 2014 zmanjševal. Raziskava (Brenner in Fertig 2006, 3) ugotavlja, da je kraj bivališča eden izmed ključnih pokazateljev strpnosti do priseljencev. Prebivalci v krajih bivanja s podpovprečnim deležem tujcev se bolj strinjajo s to trditvijo. Hipotezo 5 na podlagi analize deloma potrdim, saj obstaja statistično značilna povezanost med krajem bivališča in strpnostjo do priseljencev. Tudi Markaki in Longhi (2012, 1) poudarjata, da se odnos do priseljencev razlikuje glede na regije bivanja. Analiza nadalje pokaže, da so tisti, ki živijo v večjih krajih, bolj strpni do priseljencev kot tisti, ki živijo v manjših krajih. Markaki in Longhi (2012, 15) ugotavljata, da ljudje, ki živijo v večjih krajih gledajo na priseljence z manj tveganji kot tisti, ki živijo na podeželju in bolj izražajo občutke ogroženosti do priseljencev. Takšnega mnenja sta tudi Paas in Halapuu (2012, 20). Ljudje, ki živijo v večjih mestih, so bolj tolerantni do priseljencev.

Spremenljivka **izobrazba** (glej tabelo 6.3) ima statistično značilen vpliv na strpnost do priseljencev. Bolj strpen odnos do priseljencev imajo bolj izobraženi. Izobrazba močno vpliva na strpnost do priseljencev v Nemčiji v vseh treh časovnih točkah, na Poljskem leta 2014 in v Sloveniji leta 2008 in 2014. Močan vpliv izobrazbe se kaže kot eden glavnih

pokazatelj ev strpnosti do priseljencev, saj tudi njen vpliv z leti narašča. Tudi Halton (2016, 235) poudarja pomen spremenljivke izobraževanje na odnos do priseljencev. Hipotezo 6 na podlagi analize in teoretskih spoznanj lahko potrdim. Rezultati empirične raziskave so pokazali, da izobrazba statistično značilno vpliva na strpnost do priseljencev oz. višje izobraženi so bolj strpni do priseljencev. Vzajemno Paas in Halapuu (2012, 10) ugotavljata, da višja stopnja izobrazbe vodi k višji stopnji strpnosti do priseljencev. Tudi Gang, Rivera-Batiz in Yun (2002 v Rustenbach (2010, 56) poudarjajo, da izobrazba zmanjšuje anti-migrantski odnos. Tem ugotovitvam se pridružujeta tudi Cavaille in Marshall (2017, 1) in dodajata, da je z izobraževanjem mogoče gojiti strpnost do priseljencev.

Spremenljivka **ekonomski status** (glej tabelo 6.3) pozitivno vpliva na strpnost do priseljencev v Sloveniji v letih 2002, 2008 in 2014. Na Poljskem ekonomski status pozitivno vpliva na strpnost do priseljencev leta 2002, v Nemčiji pa leta 2008 in 2014. Hipotezo 7 na podlagi empirične raziskave lahko deloma potrdim, saj so tisti z višjimi prihodki bolj strpni do priseljencev. Teoretska spoznanja vzajemno potrjujejo rezultate empirične raziskave. Paas in Halapuu (2012, 10) ugotavljata, da so ljudje z višjimi prihodki bolj strpni do priseljencev. Herreros in Criado (2009, 337) pa sta ugotovila, da imajo ljudje z nižjimi dohodki bolj negativen odnos do priseljencev v primerjavi z ljudmi z visokim dohodkom.

Spremenljivka **zaupanje v politiko** (glej tabelo 6.3) ima močan pozitivno statistično značilen vpliv v vseh treh državah, v vseh treh časovnih obdobjih t. j. 2002, 2008, 2014 na strpnost do priseljencev. Tisti, ki imajo večje zaupanje v državne institucije, imajo tudi bolj strpen odnos do priseljencev. Vpliv zaupanja v politiko na strpnost do priseljencev raste skozi vse tri časovne točke in je najmočnejši leta 2014 v vseh treh državah. Hipotezo 8 na podlagi empirične raziskave potrdim. Tisti, ki bolj zaupajo državnim institucijam, so bolj strpni do priseljencev. Ugotovitve empirične raziskave vzajemno potrjujejo teoretska spoznanja avtorjev. Espenshade in Hempstead (1996) sta ugotovila, da tam, kjer so ljudje odtujeni od političnega sistema, obstaja posledično bolj negativen odnos do priseljencev. Ljudje, ki zaupajo državnim institucijam (parlamentu, pravnemu sistemu, policiji, političnim strankam), so bolj strpni v odnosu do priseljencev. Za ljudi, ki zaupajo v pravni

in politični sistem, priseljenci ne predstavljajo tveganja (Paas in Halapuu 2012, 10). Ljudje, ki ocenjujejo politični ter pravni sistem in policijo, to je zaupanje v politiko neke države, so bolj strpni do priseljencev (Paas in Halapuu 2012a, 3).

Iz zgoraj zapisanega sem ugotovil, da imajo spremenljivke zadovoljstvo z življenjem, kraj bivališča, izobrazba, ekonomski status in zaupanje v politiko pozitivno statistično značilen vpliv na strpnost do priseljencev. Njihov vpliv se razlikuje glede na države in čas. Edini spremenljivki, ki imata vpliv na strpnost do priseljencev v vseh treh časovnih obdobjih, sta izobrazba in zaupanje v politiko. Starost je spremenljivka, ki ima negativen vpliv na strpnost do priseljencev. Spol je tisti, ki ima najmanjši vpliv na strpnost do priseljencev.

Najmočnejši pozitiven vpliv imata na strpnost do priseljencev zaupanje v politiko in izobrazba. Vpliv teh dveh spremenljivk se skozi preučevana leta povečuje. Sledijo jima spremenljivke kraj, zadovoljstvo z življenjem, starost, ekonomski status in spol.

V tabeli 6.5 vidimo posamezne spremenljivke, ki so najmočnejše pozitivno vplivale na strpnost do priseljencev po letih in državah.

Tabela 6.5: Spremenljivke, ki imajo najmočnejši vpliv na strpnost do priseljencev glede na države in čas

Leto/Država	Nemčija	Poljska	Slovenija
2002	Izobrazba Zaupanje v politiko	Kraj Zaupanje v politiko	Zadovoljstvo z življenjem Zaupanje v politiko Kraj
2008	Zaupanje v politiko Izobrazba	Zaupanje v politiko Kraj	Izobrazba Zaupanje v politiko
2014	Zaupanje v politiko Izobrazba	Zaupanje v politiko Izobrazba	Zaupanje v politiko Izobrazba

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

7 Sklep

V diplomski nalogi sem predstavil odnos do priseljencev, bolj natančno strpnost do priseljencev, predvsem skozi dejavnike tega odnosa in spremembe v času po letu 2002 pa do 2014. Omenjeno področje pridobiva na veljavi, saj je mogoče z novimi spoznanji raziskav pozitivno vplivati na odnos do priseljencev. Predstavil sem zgodovinski pregled migracij po Evropi (Sloveniji, Nemčiji, Poljski). Umestil sem države, ki so v letih 2002, 2008 in 2012 sodelovale v Evropski družboslovni raziskavi na podlagi podatkov pridobljenih iz Eurostata v Evropski prostor ter pojasnil vpliv krize in globalizacije na migracije. Opredelil sem odnos do priseljencev, pomen strpnosti v EU in pojasnil pojav multikulturalizma v odnosu do priseljencev. Z različnimi teorijami odnosa do priseljencev sem podal izhodišča za analitični del naloge.

V analitičnem delu naloge sem uporabil že zbrane podatke Evropske družboslovne raziskave iz leta 2002, 2008 in 2014, katere sem analiziral s pomočjo kvantitativnih statističnih metod. Najprej sem za države (vključene v raziskavo) Belgijo, Češko, Dansko, Finsko, Francijo, Nemčijo, Madžarsko, Irsko, Nizozemsko, Norveško, Poljsko, Portugalsko, Slovenijo, Španijo Švedsko, Švico in Veliko Britanijo preverjal, kakšna je strpnost do priseljencev v časovnih točkah 2002, 2008 in 2014. Uporabil sem konstrukt *»strpnost do priseljencev«*, sestavljen iz vprašanja, *»ali menite, da je na splošno dobro ali slabo za [državno] gospodarstvo, da prihajajo živeti k nam priseljenci iz drugih držav«* in vprašanja, *»ali menite, da je kulturno življenje v [državi] zaradi priseljencev na splošno ogroženo ali obogateno«*. Prav tako tudi iz vprašanja, *»ali menite, da je [država] zaradi priseljencev iz drugih držav postala slabša ali boljša dežela za bivanje«*. Z faktorsko analizo sem za vse tri države v vseh treh časovnih točkah ugotovil in potrdil, da vsi trije kazalniki pripadajo eni dimenziji in s pomočjo Cronbach alfe izračunal zanesljivost konstrukta. Enako sem naredil za konstrukt *»zaupanje v politiko«*.

Z analizo strpnosti do priseljencev sem ugotovil, da je bila v povprečju 17 proučevanih držav strpnost do priseljencev najvišja leta 2008, sledi leto 2002, najnižja pa je bila leta 2014. Do leta 2008 je strpnost v povprečju naraščala, ko je leta 2008 nastopila gospodarska kriza, je strpnost do priseljencev pričela upadati in leta 2014 prišla na isto raven, kot je bila leta 2002. Trend naraščanja strpnosti je po letu 2008 izrazit predvsem

pri Švedski, kjer se potrди sprejetje načela multikulturalizma. Trend upadanja je viden predvsem pri Poljski, kjer je bilo do začetka upada strpnosti do priseljencev zanemarljivo malo priseljencev. Med najbolj strpne države spadajo Švedi, Finci, Danci, Norvežani, medtem ko so najbolj nestrpni do priseljencev poleg Čehov in Madžarov tudi Slovenci. Hafner-Fink (2004, 68) ugotavlja, da imajo prebivalci Vzhodne Evrope, kamor spadajo poleg Slovencev in Poljakov tudi Čehi in Madžari, bolj stroga merila za sprejem priseljencev, kar lahko vpliva na njihov odnos do priseljencev. Z makro analizo podatkov, ki sem jih pridobil z Eurostata in analize Evropske družboslovne raziskave, sem potrdil veljavnost teorij o odnosih do priseljencev ter ugotovil, da je gospodarska kriza negativno vplivala na odnos do priseljencev. Ker je gospodarska kriza in posledično recesija prizadela evropske države zelo različno in s tem vplivala na trend priseljevanja v različne države, je bil temu primeren tudi odziv prebivalcev na strpnost do priseljencev.

V nadaljevanju sem za Nemčijo ugotovil, da strpnost do priseljencev raste skozi vse tri časovne točke. Njihovo strpnost lahko pripišemo dolgi »tradiciji« priseljevanja. Nasprotno velja za Poljsko. Do leta 2008 je bila zelo strpna država do priseljencev, ker je imela majhno število priseljencev glede na število prebivalcev. Po letu 2008 pa za Poljsko ugotavljam trend upadanja strpnosti, kar povezujem z dejstvom, da je od takrat število priseljencev v porastu. Nestrpnost do priseljencev pripisujem predvsem njihovem nepoznavanju in strahu pred drugačnimi kulturami in narodi. Za Slovenijo ugotavljam, da se odnos do priseljencev skozi časovne točke ni bistveno spreminjal, kljub trendu povečevanja priseljencev in gospodarski krizi, ki je nastopila leta 2008. Strpnost do priseljencev je v Sloveniji na nezavidljivo nizki ravni in precej pod evropskim povprečjem.

Za preverjanje hipotez sem uporabil analizo variance in multiplo regresijo. Zanimala me je strpnost do priseljencev v Nemčiji, Poljski in Sloveniji. Za te države sem se odločil predvsem zaradi različnosti v praksi migracijskih tokov skozi čas, glede na spremembe socialno-demografskega in ekonomskega položaja v časovnih točkah 2002, 2008 in 2014. Na podlagi rezultatov raziskave sem hipotezo deloma sprejel, ki pravi »*Nestrpnost do priseljencev se je skozi zgodovinske spremembe v letih 2002–2014 krepila.*« Ugotovil sem, da se nestrpnost do priseljencev v časovnih točkah 2002, 2008, 2014 ni krepila v

Sloveniji in Nemčiji, medtem ko se je na Poljskem nestrpnost pričela krepiti od leta 2008 dalje zaradi večjega števila priseljencev. Ugotovitve se ujemajo z nekaterimi avtorji, kot so Bajt in Pajnik (2014), OECD (2014), Markaki in Longhi (2012) ter Brenner in Fertig (2006). Rezultati kažejo, da je nestrpnost do priseljencev mogoče povezovati z BDP, stopnjo brezposelnosti in številom priseljencev. Nemčija ima z dolgo zgodovino preseljevanja ter mešanjem različnih narodnosti in kultur stabilen BDP, nizko brezposelnost in veliko število priseljencev, kar kaže na pozitiven odnos do priseljencev. Poljska ima najnižji BDP med vsemi 17 proučevanimi državami in je daleč pod Evropskim povprečjem. Prav tako upada stopnja brezposelnosti, število priseljencev pa narašča. Krepitev nestrpnosti, ki se je leta 2008 pričela na Poljskem, utemeljujem z dejstvom, da je zaradi nizkega BDPja zadovoljstvo prebivalcev nizko, zato tako nenaden porast števila priseljencev, kot je bil leta 2008 lahko vpliva na njihovo krepitev nestrpnosti do priseljencev. V Sloveniji na krepitev nestrpnosti skozi časovne točke ni vplival trend upada/rasti BDPja, prav tako ne upadanje/rast nezaposlenosti in število priseljencev, je pa vseskozi strpnost do priseljencev v Sloveniji na nizki ravni in se je od začetka gospodarske krize še znižal. Mogoče je rezultat tak zaradi strožjih meril za sprejem priseljencev. Kot ugotavlja Hafner-Fink (2004, 68), prebivalci Slovenije podpirajo strožja merila za sprejem priseljencev.

Z multiplo regresijo sem ugotovil, da spremenljivke »zadovoljstvo z življenjem«, »spol«, »starost«, »kraj«, »izobrazba«, »ekonomski status« in »zaupanje v politiko« vplivajo na odnos do priseljencev v Sloveniji, Nemčiji in Poljski v časovnih točkah 2002, 2008 in 2014. Njihov vpliv se razlikuje glede na države in čas.

Zadovoljstvo z življenjem pozitivno vpliva na strpnost do priseljencev. Ugotovil sem, da zadovoljstvo z življenjem vpliva na strpnost do priseljencev v Nemčiji v vseh treh opazovanih letih. Na Poljskem za leto 2014 ne morem trditi da zadovoljstvo z življenjem vpliva na strpnost do priseljencev, prav tako ne za Slovenijo v letu 2008. Največji vpliv po letih je bil 2002 in v Sloveniji. V Nemčiji je vpliv zadovoljstva z življenjem na strpnost do priseljencev v vseh treh letih konstantno enak. V Sloveniji in na Poljskem pa se je njen vpliv v letih 2008 in 2014 zmanjšal. Ugotovitve se ujemajo z nekaterimi avtorji (Pass, Demidova 2014) ki poudarjajo, da je brezposelnost pokazatelj odnosa do priseljencev.

Prav slednji ima vpliv na zadovoljstvo z življenjem (Winkelmann (2014, 1; Markaki in Longhi (2012, 2; Ivlevs in Veliziotis (2015, 1). Da spol vpliva na odnos do priseljencev, velja samo za Poljsko leta 2008 in 2014. Rezultati analize kažejo, da so razlike med spoloma minimalne in da so moški bolj kot ženske strpni do priseljencev. Spol je tisti, ki ima med vsemi spremenljivkami najmanjši vpliv na strpnost do priseljencev. Tudi Paas in Halapuu (2012, 10) menita, da spol nima statistično pomembnega vpliva na odnos do priseljencev. Brenner in Fertig, (2006, 15) pa dodajata, da imajo ženske bolj pozitivne odnos do tujcev kot moških. Chafetz (2006; v Valentova in Berzosa, 2010, 4) ugotavlja razlike med spoloma v odnosu do priseljencev. Tu pridemo do razlage, da niso migranti kot nekoč v večini samo moški, ampak je vedno več med njimi tudi žensk, ob dejstvu da ženske postajajo vedno bolj izobražene. Starost je tista spremenljivka, ki negativno vpliva na odnos do priseljencev. Starejši so bolj nestrpni do priseljencev kot mlajši. Tega vpliva ni bilo leta 2008 v Sloveniji. Ugotovitve se ujemajo z nekaterimi avtorji, kot so Espenshade in Hempstead (1996), European Social Survey (2016, 11) in Winkler (2015). Vpliv starosti na odnos do priseljencev se z leti zmanjšuje, kar je posledica staranja izobraženega prebivalstva. Vpliv na odnos do priseljencev ima tudi kraj bivališča. Tisti, ki živijo v večjih mestih oz. urbanih področjih, imajo bolj strpen odnos do priseljencev, kot tisti, ki živijo na vasi ali kmetiji. Vpliv kraja je bil najmočnejši v letu 2002 in se je skozi leta zmanjševal. Brenner in Fertig (2006) ugotavljata, da je kraj bivališča pokazatelj strpnosti do priseljencev. Ljudje, ki živijo v večji mestih, so bolj strpni do priseljencev (Markaki in Longhi, 2012; Paas in Halapuu, 2012). Leta 2014 ni bilo vpliva kraja na strpnost do priseljencev v Nemčiji in na Poljskem. Zmanjševanje vpliva kraja na strpnost do priseljencev bi lahko povezal z vedno višjo izobrazbo prebivalcev, tudi tistih, ki živijo v manjših krajih. Izobrazba je ena od spremenljivk, ki močno vpliva na odnos do priseljencev v vseh treh državah in v vseh treh časovnih točkah še posebej v Nemčiji ter z leti narašča. Bolj izobraženi imajo bolj strpen odnos do priseljencev. Paas in Halapuu (2012), Gang, Rivera-Batiz in Yun (2002 v Rustenbach, 2010) ter Cavaille in Marshall (2017) ugotavljajo, da višja stopnja izobrazbe vodi k višji stopnji strpnosti do priseljencev. Z izobraževanjem je mogoče gojiti strpnost do priseljencev. Ekonomski status vpliva na odnos do priseljencev v Sloveniji v vseh treh letih, medtem ko v Nemčiji vpliva leta 2008 in 2014, na Poljskem pa le leta 2002. Tisti z višjimi prihodki so bolj strpni do priseljencev.

Tem ugotovitvam se pridružujejo tudi nekateri avtorji. Paas in Halapuu (2012), ki ugotavljata, da so ljudje z višjimi prihodki bolj strpni do priseljencev. Herreros in Criado (2009) sta ugotovila, da imajo ljudje z nižjimi dohodki bolj negativen odnos do priseljencev v primerjavi z ljudmi z visokim dohodkom.

Spremenljivka zaupanje v politiko ima močan vpliv na strpnost do priseljencev. Tisti, ki bolj zaupajo državnim institucijam, so bolj strpni do priseljencev. Ugotovil sem, da se z višanjem zaupanja državnim institucijam viša tudi strpnost do priseljencev, kar velja za Slovenijo, Nemčijo in podobno tudi za Poljsko v vseh treh proučevanih letih in se njen vpliv skozi leta tudi povečuje. Ugotovitve se ujemajo z nekaterimi avtorji, kot so Espenshade in Hempstead (1996) ter Paas in Halapuu (2012). Višje, kot je zaupanje v državne institucije, večja je strpnost do priseljencev.

Najmočneje sta v Nemčiji v letih 2002, 2008, 2014 na strpnost do priseljencev vplivala zaupanje v politiko in izobrazba. Na Poljskem leta 2002 kraj in zaupanje v politiko, leta 2008 starost, kraj in zaupanje v politiko ter leta 2014 zaupanje v politiko. V Sloveniji so leta 2002 na strpnost do priseljencev najmočneje vplivali kraj, zaupanje v politiko in zadovoljstvo z življenjem. Leta 2008 in 2014 pa zaupanje v politiko in izobrazba. Najmočnejši pozitiven vpliv imata na strpnost do priseljencev zaupanje v politiko in izobrazba. Sledijo kraj, zadovoljstvo z življenjem in starost, ki pa ima negativen vpliv na strpnost do priseljencev, ter ekonomski status. Spol je tisti, ki ima najmanjši vpliv na strpnost do priseljencev.

Še enkrat želim poudariti pomembnost pozitivnega sprejemanja različnih, od sebe drugačnih ljudi, saj današnja družbo vse bolj predstavlja multikulturno. Za zaključek bi se navezal na avtorja McLaren (2011), ki meni, da negativno dojemanje posledic priseljevanja in raznolikosti lahko spodkoplje tako politično kot socialno skupnost, na kateri temeljijo sodobne evropske demokracije. V prihodnje bo za prebivalce evropskih držav za večjo strpnost do priseljencev pomembna dobra, stabilna politična ureditev in regulacija glede priseljevanja še posebej sedaj, ko je na udaru migrantska kriza in smo priča številnim masovnim migracijam. V raziskavi ugotavljam, da je gospodarska kriza z makroekonomskimi šoki pustila negativne posledice na strpnost do priseljencev. Krize

kot take zmanjšujejo zadovoljstvo z življenjem prebivalcev, zato lahko z zaskrbljenostjo pričakujemo posledice migrantske krize na strpnost do priseljencev.

S tem je strpnost do priseljencev postavljena pod vprašaj v celotni Evropi, še posebej pa v državah, ki so ekonomsko manj razvite, nestabilne in socialno bolj ogrožene. Priseljivanje ima lahko tako v nasprotnem primeru dolgoročne in nepredvidene posledice za delovanje političnega sistema. Zato je odprta razprava in diskusija tudi v prihodnje še kako pomembna, saj se v Evropi v zadnjih letih povečuje število priseljencev, zaradi česar se številni prebivalci počutijo ogroženi.

8 Literatura

- 1 Akay, Alpaslan, Amelie Constant in Corrado Giuliotti. 2014. The Impact of Immigration on the Well-Being of Natives. *Journal of Economic Behavior and Organization* 103: 72–92.
- 2 Artjoms, Ivlevs in Michail Veliziotis. 2015. *Immigration and life satisfaction: The EU enlargement experience in England and Wales*. Dostopno prek: http://conference.iza.org/conference_files/transatlantic_2015/ivlevs_a2652.pdf (2. junij 2017).
- 3 Bajt, Veronika in Mojca Pajnik. 2014. Chapter 26: Slovenia. V *European Immigration: A Sourcebook*, ur. Ruby Gropas in Anna Triandafyllidou, 327–338. 2nd ed. Farnham: Routledge.
- 4 Brenner, Jan in Michael Fertig. 2006. *Identifying the Determinants of Attitudes towards Immigrants: A Structural Cross-Country Analysis*. Dostopno prek: <http://ftp.iza.org/dp2306.pdf> (3. junij 2017).
- 5 Calahorrano, Lena. 2011. *Population Aging and Individual Attitudes toward Immigration: Disentangling Age, Cohort and Time Effect*. Dostopno prek: https://www.uni-marburg.de/fb02/makro/forschung/magkspapers/08-2011_calahorrano.pdf (3. junij 2017).
- 6 Cavaille, Charlotte in John Marshall. 2017. *Education and anti-immigration attitudes: evidence from compulsory schooling reforms across Western Europe*. Dostopno prek: https://scholar.harvard.edu/files/jmarshall/files/education_and_anti-immigration_attitudes_0.pdf (17. junij 2017).
- 7 Corrado, Bonifazi, Marek Okolski, Jeannette Schoorl in Patrick Simon. 2008. *International Migration in Europe: New Trends and New Methods of Analysis*. Dostopno prek: <http://www.oopen.org/search?creator=Bonifazi,Corrado&smode=simple&rmode=none&style=> (28. avgust 2016).
- 8 Davidov, Eldad in Bart Meuleman. 2012. Explaining Attitudes Towards Immigration Policies in European Countries: The Role of Human Values. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 38(5): 757–775.

- 9 De Master, Sara in Michael K. Le Roy. 2000. Xenophobia and the European Union. *Comparative Politics* 32 (4): 419–436.
- 10 Espenshade, J. Thomas in Katherine Hempstead. 1996. Contemporary American Attitudes toward U.S. Immigration. *The International Migration Review* 30 (2): 535–570.
- 11 European Social Survey. 2016. *Attitudes towards Immigration and their Antecedents: Topline Results Round 7 of the European Social Survey*. Dostopno prek: http://www.europeansocialsurvey.org/docs/findings/ESS7_toplines_issue_7_immigration.pdf (3. junij 2017).
- 12 Eurostat. 2016a. *GDP per capita*. Dostopno prek: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00114&plugin=1> (10. november 2016)
- 13 --- 2016b. *Unemployment by sex and age*. Dostopno prek: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> (10. november 2016).
- 14 --- 2016c. *Immigration by age group, sex and citizenship*. Dostopno prek: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_imm1ctz&lang=en (10. november 2016).
- 15 Hafner Fink, Mitja, Samo Uhan in Marta Gregorčič. 2011. *Družbene spremembe, spreminjanje vrednot in razvoj*. Raziskovalno poročilo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 16 Hafner-Fink, Mitja. 2004. Državljanstvo (nacionalna) identiteta in odnos do tujcev. V *S slovenkami in slovinci na štiri oči*, ur. Brina Malnar in Ivan Bernik, 55–80. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 17 Hainmueller, Jens in Michael J. Hiscox. 2007. Educated Preferences: Explaining Attitudes Toward Immigration in Europe. *International Organization* 61: 399–442.
- 18 Herreros, Francisco in Henar Criado. 2008. Social Trust, Social Capital and Perceptions of Immigration. *Political Studies* 57(2): 337–355.
- 19 Hoff, Andreas. 2011. *Population Ageing in Central and Eastern Europe*. Burlington: Ashgate Publishing Company. Dostopno prek: GoogleBooks.

- 20 International Organization for Migration. 2017. *Migration and History*. Dostopno prek: http://www.rcmvs.org/documentos/IOM_EMM/v1/V1S03_CM.pdf (4. julij 2017).
- 21 Italuja-Abumere, Flourish. 2013. *Globalization and Forced Migration over the Last 20 Years*. *IJPLR* 1(2):18–25.
- 22 Kehrberg, E. Jason. 2007. Public Opinion on Immigration in Western Europe: Economics, Tolerance, and Exposure. *Comparative European Politics* 5(3): 264–281.
- 23 Kepinska, Ewa in Marta Kindler. 2014. Chapter 22: Poland. V *European Immigration: A Sourcebook*, ur. Ruby Gropas in Anna Triandafyllidou 273–286. 2nd ed. Farnham: Routledge.
- 24 Kohlmeier, Manfred in Peter Schimany. 2005. *Federal Office for Migration and Refugees. The Impact of Immigration on Germany's Society*. Dostopno prek: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/europeanmigration_network/reports/docs/emn-studies/illegally-resident/definalstudy-eng_en.pdf (4. julij 2017).
- 25 Koryś, Izabela. 2004. *Migration Trends in Selected Applicant Countries*. Dostopno prek: http://publications.iom.int/system/files/pdf/migrationtrends_eu_3.pdf (4. julij 2017).
- 26 Lancee, Bram in Oriane Sarrasin. 2015. Educated Preferences or Selection Effects? A Longitudinal Analysis of the Impact of Educational Attainment on Attitudes Towards Immigrants. *European Sociological Review* 31(4): 490–501.
- 27 Lovec, Marko in Marjan Svetličič. 2011. Globalizacija, migracije in kriza. *Teorija in praksa* 48(jubilejna): 1335–1355.
- 28 Markaki, Yvona in Simonetta Longhi. 2012. *What Determines Attitudes to Immigration in European Countries? An Analysis at the Regional Level*. Dostopno prek: http://www.norface-migration.org/publ_uploads/NDP_32_12.pdf (24. september 2016).
- 29 Masten, Anamarija Patricija. 2009. Spodbujanje strpnosti v družbenopolitičnem in pravnem kontekstu Evropske Unije. *Družboslovne razprave* XXV(60): 47–65.

- 30 Mayda, Anna Maria. 2006. Who is Against Immigration? A Cross-Country Investigation of Individual Attitudes toward immigrants. *Review of Economics and Statistics* 88(3): 510–530.
- 31 McLaren, M. Lauren. 2003. Anti-Immigrant Prejudice in Europe: Contact, Threat Perception, and Preferences for the Exclusion of Migrants. *Social Forces* 81(3): 909–936.
- 32 --- 2011. *Immigration and trust in politics in Britain*. Dostopno prek: http://eprints.nottingham.ac.uk/1451/1/McLaren_Immigration_and_Trust_in_Politics_in_Britain_BJPS.pdf (2. junij 2017).
- 33 Medica, Karmen. 2007. Integracijski multikulturalizem ali multikulturalnost integracije. *Monitor ISH* 9 (2): 77–90.
- 34 O'Rourke, H. Kevin in Richard Sinnott. 2006. The determinants of individual attitudes towards Immigration. *European Journal of Political Economy* 22: 838–861.
- 35 OECD. 2014. *Migration Policy Debates*. Dostopno prek: <https://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf> (1. maj 2017).
- 36 Paas, Tiiu in Olga Demidova. 2014. *What Explains People's Attitudes Towards Immigrants? A Comparative Study of Estonia and Russia*. Dostopno prek: <http://www.mtk.ut.ee/sites/default/files/mtk/dokumendid/febawb94.pdf> (2. junij 2017).
- 37 Paas, Tiiu in Vivika Halapuu. 2012a. *Determinant of people's attitudes towards immigrants in Europe*. Dostopno prek: <https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm?abstractid=2137084> (3. junij 2017).
- 38 --- 2012b. *Attitudes towards immigrants and the integration of ethnically diverse societies*. Dostopno prek: http://www.norface-migration.org/public/uploads/NDP_23_12.pdf (15. maj 2017).
- 39 Piesse, Mervyn. 2014. *Factor Influencing Migration and Population Movements – Part 1. Future Directions international*. Dostopno prek: http://futuredirections.org.au/wp-content/uploads/2014/10/FDI_Strategic_Analysis_Paper_-_Migration_and_Population_Movements_Part_1.pdf (4. julij 2017).

- 40 Quillian, Lincoln. 1995. Prejudice as a response to perceived group threat: population composition and anti-Immigrant and racial prejudice in Europe. *American Sociological Review* 60 (4): 586–612.
- 41 Raijman, Rebeca, Moshe Semyonov in Peter Schmidt. (2003) Do Foreigners Deserve Rights? Determinants of Public Views Towards Foreigners in Germany and Israel. *European Sociological Review* 19(4): 379–392.
- 42 Roots, Ave, Anu Masso in Mare Ainsaar. 2016. *Measuring Attitudes towards Immigrants: Validation of Immigration Attitude Index Accross Countries*. Dostopno prek: https://www.europeansocialsurvey.org/docs/about/conference/ROOTS-et-al_Measuring-Attitudes-towards-Immigrants.pdf (17. junij 2017).
- 43 Rubin, Jennifer, Jirka Taylor, Alexandra Pollitt, Joachim Krapels in Mafalda Pardal. 2014. *Intolerance in Western Europe*. Dostopno prek: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR300/RR334z1/RAND_RR334z1.pdf (10. maj 2017).
- 44 Rustenbach, Elisa. 2010. Source of Negative Attitudes toward Immigrants in Europe: A Multi-Level Analysis. *International Migration Review* 44(1): 53–77.
- 45 Scheve, F. Kenneth in Matthew J. Slaughter. 2001. Labor Market Competition and Individual Preferences over Immigration Policy. *The Review of Economics and Statistics* 83(1): 133–145.
- 46 Schlueter, Elmar in Ulrich Wagner. 2008. Regional Differences Matter: Examining the Dual Influence of the Regional Size of the Immigrant Population on Derogation of Immigrants in Europe. *International Journal of Comparative Sociology* 49(2–3): 153–173.
- 47 Shubham Poddar. 2016. *European Migrant Crisis: Financial Burden or Economic Opportunity?* Dostopno prek: <http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1046&context=sire> (4. julij 2017).
- 48 Silbereisen, K. Rainer, Peter F. Titzmann in Yossi Shavit. 2016. *The Challenges and Dispora Migration*. London and New York: Routledge. Dostopno prek: GoogleBooks.

- 49 Sniderman, M. Paul in Jack Citrin. 1971. Psychological Sources of Political Belief: Self-Esteem and Isolationist Attitudes. *The American Political Science Review* 65 (2): 401–417.
- 50 Uhan, Samo. 2004. Kakovost življenja v razširjeni Evropi. V *S Slovenkami in Slovenci na štiri oči*, ur. Brina Malnar in Ivan Bernik, 195–212. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 51 Vogel, Dita in Vesela Kovacheva. 2014. Chapter 12: Germany. V *European Immigration: A Sourcebook*, ur. Ruby Gropas in Anna Triandafyllidou, 147–159. 2nd ed. Farnham: Routledge.
- 52 Wainryb, Cecilia. 2005. Moral Development in Culture: Diversity, Tolerance, and Justice. V *Handbook of Moral Development*, ur. Melanie Killen in Judith Smetana, 211–240. Philadelphia: Lawrence Erlbaum Associates.
- 53 Wilson, C. Thomas. 1991. Urbanism, Migration, and Tolerance: A Reassessment. *American Sociological Review* 56(1): 117–123.
- 54 Winkelmann, Rainer. 2014. *Unemployment and happiness*. Dostopno prek: <https://wol.iza.org/uploads/articles/94/pdfs/unemployment-and-happiness.pdf> (3. junij 2017).
- 55 Winkler, Hernan. 2015. *Why do elderly people oppose immigration when they're most likely to benefit?* Dostopno prek: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2015/07/22/why-do-elderly-people-oppose-immigration-when-theyre-most-likely-to-benefit/> (17. junij 2017).

Priloge

Priloga A: BDP na prebivalca po državah, 2002–2014 (EU 27=100)

GEO/TIME	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Norway	152	151	159	173	181	176	186	171	173	178	185	183	174
Switzerland	150	147	145	145	149	155	157	159	158	161	163	164	162
Ireland	141	142	145	146	148	148	134	128	129	131	132	132	136
Netherlands	137	132	133	135	136	137	139	136	133	132	132	133	130
Denmark	123	121	123	123	125	123	125	125	129	128	127	128	127
Sweden	123	123	125	123	125	128	126	123	125	126	127	125	123
Belgium	122	122	121	120	118	116	115	118	120	119	121	120	119
Germany	119	119	119	117	116	117	117	117	120	123	123	124	125
France	115	111	109	111	109	108	106	108	108	108	107	108	107
Finland	115	114	116	116	115	119	121	117	116	117	115	113	110
United Kingdom	115	117	118	117	115	111	109	106	107	105	106	107	108
Euro area (17 countries)	112	111	110	110	110	110	109	109	108	108	108	107	107
Spain	98	98	98	100	103	103	101	100	96	92	91	89	89
Portugal	82	82	80	82	82	81	80	82	82	77	75	76	76
Slovenia	82	83	85	87	86	87	89	85	83	83	82	81	82
Czech Republic	73	76	78	79	79	82	84	85	82	83	82	83	86
Hungary	58	60	61	61	61	60	62	64	64	65	65	67	68
Poland	47	48	50	50	51	53	55	60	62	65	67	67	67

Vir: Eurostat (2016a).

Priloga B: Odstotek nezaposlenosti na prebivalstvo po državah, 2002-2014

GEO/TIME	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgium	4,3	4,7	4,9	5,0	4,9	4,5	4,2	4,7	5,0	4,2	4,5	5,1	5,1
Czech Republic	4,7	5,0	5,3	5,1	4,6	3,4	2,8	4,2	4,6	4,2	4,4	4,5	3,9
Denmark	3,3	3,9	4,0	3,5	2,8	2,7	2,5	4,3	5,3	5,3	5,2	4,8	4,5
Germany	-	-	-	7,2	6,6	5,6	4,9	5,1	4,6	3,9	3,6	3,6	3,4
Ireland	2,8	3,0	2,9	2,9	3,0	3,2	4,3	7,9	9,0	9,4	9,4	8,4	7,3
Spain	6,7	6,9	6,7	5,7	5,4	5,3	7,4	11,7	13,1	14,2	16,5	17,3	16,0
France	-	5,0	5,2	5,3	5,2	4,8	4,4	5,5	5,6	5,5	5,9	6,2	6,3
Hungary	3,1	3,2	3,3	3,9	4,1	4,1	4,2	5,4	6,1	6,1	6,2	5,8	4,5
Netherlands	1,9	2,6	3,2	3,3	2,7	2,3	2,0	2,5	3,1	3,5	4,1	5,1	5,2
Poland	11,8	11,4	11,1	10,4	8,0	5,5	4,1	4,8	5,8	5,8	6,1	6,3	5,5
Portugal	3,8	4,7	5,0	5,7	5,7	6,0	5,7	7,0	8,0	8,6	10,5	10,8	9,2
Slovenia	3,9	4,0	4,0	4,2	3,8	3,1	2,8	3,8	4,7	5,2	5,6	6,4	6,2
Finland	6,1	6,0	5,8	5,6	5,2	4,6	4,3	5,5	5,6	5,2	5,1	5,4	5,7
Sweden	4,3	4,8	5,4	5,5	5,0	4,4	4,4	5,9	6,1	5,5	5,7	5,8	5,7
United Kingdom	3,5	3,4	3,2	3,2	3,7	3,6	3,9	5,2	5,3	5,5	5,4	5,2	4,2
Norway	2,8	2,9	3,0	3,2	2,4	1,8	1,9	2,3	2,5	2,3	2,2	2,4	2,5

Vir: Eurostat (2016b).

Priloga C: Število priseljencev na 1.000 prebivalcev po državah, 2002–2014

GEO/TIME	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgium	11,02	10,80	11,25	12,67	13,05	13,78			12,42	13,10	13,24	10,57	11,14
Czech Republic	4,38	5,89	5,24	5,90	6,66	10,14	10,43	7,24	4,61	2,58	3,27	2,87	2,84
Denmark	9,82	9,23	9,23	9,68	10,44	11,84	10,44	9,38	9,42	9,48	9,73	10,74	12,12
Gemany	10,21	9,32	9,45	8,58	8,03	8,28	8,31	4,23	4,94	6,10	7,36	8,59	10,93
Ireland	15,70	14,73	19,18	24,52	32,63	27,83	18,40	11,16	11,48	11,63	11,87	12,89	14,60
Spain	11,66	11,14	15,95	16,48	18,94	21,19	13,04	8,48	7,74	7,94	6,50	6,02	6,57
France	-	-	-	-	4,75	4,61	4,62	4,60	4,74	4,91	5,00	5,06	5,14
Hungary	1,95	2,11	2,40	2,76	2,55	2,42	3,75	2,78	2,55	2,81	3,40	3,94	5,53
Netherlands	7,51	6,44	5,77	5,66	6,19	7,13	8,73	7,44	7,63	7,79	7,43	7,70	8,62
Poland	0,17	0,18	0,25	0,25	0,28	0,39	0,40	4,96	4,08	4,13	5,72	5,79	5,85
Portugal	7,61	6,92	5,52	4,68	3,69	4,39	2,81	3,06	2,61	1,86	1,39	1,68	1,88
Slovenia	4,58	4,65	5,09	7,52	9,97	14,47	15,18	14,85	7,53	6,86	7,30	6,73	6,71
Finland	3,48	3,42	3,89	4,07	4,26	4,92	5,48	5,00	4,78	5,47	5,78	5,87	5,77
Sweden	7,18	7,12	6,90	7,22	10,54	10,87	10,97	11,00	10,54	10,21	10,83	12,07	13,09
United Kingdom	6,50	7,23	8,64	8,22	8,69	8,59	9,55	9,10	9,42	8,95	7,82	8,20	9,78
Norway	8,84	7,88	7,94	8,68	9,82	13,12	12,19	11,59	14,16	14,20	13,93	13,45	13,02
Switzerland	17,48	16,32	16,26	15,90	17,05	21,94	24,10	20,74	20,67	18,81	18,64	19,80	19,09

Vir: Eurostat (2016c).

Priloga D: Strpnost do priseljencev po posamezni državi v letih 2002, 2008, 2014

država/strpnost	2002	sprememba	2008	sprememba	2014
SE Sweden	6,231	-0,016	6,215	0,356	6,571
FI Finland	5,942	0,141	6,083	-0,204	5,879
CH Switzerland	5,842	0,150	5,992	-0,154	5,838
DE Gemany	5,358	0,074	5,432	0,332	5,764
NO Norway	5,349	0,313	5,662	0,009	5,672
DK Denmark	5,346	0,332	5,678	-0,201	5,476
PL Poland	5,308	0,639	5,947	-0,546	5,401
IE Ireland	5,291	0,146	5,437	-0,224	5,213
ES Spain	5,269	-0,034	5,234	0,088	5,322
NL Netherlands	5,175	0,377	5,552	-0,161	5,391
FR France	4,924	0,081	5,005	-0,033	4,972
BE Belgium	4,894	0,290	5,184	-0,189	4,995
PT Portugal	4,726	0,218	4,944	0,013	4,957
GB United Kingdom	4,694	-0,059	4,635	0,195	4,830
SI Slovenia	4,652	0,005	4,657	-0,091	4,566
CZ Czech Republic	4,397	-0,105	4,291	-0,456	3,836
HU Hungary	4,362	-0,238	4,125	0,068	4,193

Vir: Lastne analize na podlagi podatkov ESS 2002, 2008, 2014.

Priloga E: SPSS izpisi

Faktorska analiza »strpnost do priseljencev«

Za posamezno državo leta 2002

Država = DE

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,678
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2350,321
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = DE

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,314	,394
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,411	,532
Immigrants make country worse or better place to live	,472	,734

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,083	69,449	69,449	1,660	55,340	55,340
2	,555	18,507	87,956			
3	,361	12,044	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,628
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,729
Immigrants make country worse or better place to live	,857

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

b. 1 factors extracted. 15 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = DE

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = PL

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,692
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1249,861
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = PL

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,313	,444
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,360	,535
Immigrants make country worse or better place to live	,369	,557

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,020	67,349	67,349	1,535	51,177	51,177
2	,527	17,554	84,902			
3	,453	15,098	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,666
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,731
Immigrants make country worse or better place to live	,746

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

b. 1 factors extracted. 8 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = PL

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = SI

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,687
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	937,303
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = SI

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,305	,440
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,327	,483
Immigrants make country worse or better place to live	,361	,570

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	1,991	66,380	66,380	1,493	49,762	49,762
2	,542	18,083	84,463			
3	,466	15,537	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,663
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,695
Immigrants make country worse or better place to live	,755

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

b. 1 factors extracted. 10 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = SI

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Faktorska analiza »strpnost do priseljencev«

Za posamezno državo leta 2008

Država = DE

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,709
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3068,281
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = DE

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,436	,529
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,480	,588
Immigrants make country worse or better place to live	,552	,767

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,246	74,857	74,857	1,884	62,814	62,814
2	,446	14,865	89,722			
3	,308	10,278	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,727
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,767
Immigrants make country worse or better place to live	,876

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

b. 1 factors extracted. 12 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = DE

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = PL

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,705
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1287,060
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = PL

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,372	,491
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,448	,638
Immigrants make country worse or better place to live	,424	,579

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,135	71,156	71,156	1,708	56,947	56,947
2	,477	15,897	87,054			
3	,388	12,946	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,701
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,799
Immigrants make country worse or better place to live	,761

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

b. 1 factors extracted. 9 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{ab}

--

a. Država = PL

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = SI

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,725
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1372,936
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = SI

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,467	,599
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,494	,648
Immigrants make country worse or better place to live	,486	,631

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,251	75,048	75,048	1,878	62,586	62,586
2	,389	12,974	88,022			
3	,359	11,978	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,774
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,805
Immigrants make country worse or better place to live	,794

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

b. 1 factors extracted. 7 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = SI

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Faktorska analiza »strpnost do priseljencev«

Za posamezno državo leta 2014

Država = DE

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,717
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3775,139
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = DE

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,449	,540
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,527	,650
Immigrants make country worse or better place to live	,570	,757

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,290	76,317	76,317	1,946	64,877	64,877
2	,419	13,972	90,289			
3	,291	9,711	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,735
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,806
Immigrants make country worse or better place to live	,870

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

b. 1 factors extracted. 10 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = DE

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = PL

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,705
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1278,407
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = PL

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,368	,479
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,441	,602
Immigrants make country worse or better place to live	,458	,645

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,144	71,477	71,477	1,725	57,505	57,505
2	,480	16,011	87,489			
3	,375	12,511	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,692
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,776
Immigrants make country worse or better place to live	,803

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

b. 1 factors extracted. 9 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{ab}

--

a. Država = PL

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = SI

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,698
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1255,473
	df	3
	Sig.	,000

a. Država = SI

Communalities^a

	Initial	Extraction
Immigration bad or good for country's economy	,417	,495
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,476	,572
Immigrants make country worse or better place to live	,560	,801

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,227	74,240	74,240	1,867	62,238	62,238
2	,473	15,770	90,010			
3	,300	9,990	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Immigration bad or good for country's economy	,703
Country's cultural life undermined or enriched by immigrants	,756
Immigrants make country worse or better place to live	,895

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

b. 1 factors extracted. 14 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = SI

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Zanesljivost »strpnost do priseljencev« po posamezni državi 2002

Država = DE

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	2697	92,4
	Excluded ^b	222	7,6
	Total	2919	100,0

a. Država = DE

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,777	3

a. Država = DE

Država = PL

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1715	81,3
	Excluded ^b	395	18,7
	Total	2110	100,0

a. Država = PL

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,757	3

a. Država = PL

Država = SI

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1369	90,1
	Excluded ^b	150	9,9
	Total	1519	100,0

a. Država = SI

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,742	3

a. Država = SI

Zanesljivost »strpnost do priseljencev« po posamezni državi 2008

Država = DE

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	2614	95,0
	Excluded ^b	137	5,0
	Total	2751	100,0

a. Država = DE

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,829	3

a. Država = DE

Država = PL

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1390	85,9
	Excluded ^b	229	14,1
	Total	1619	100,0

a. Država = PL

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,795	3

a. Država = PL

Država = SI

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1191	92,6
	Excluded ^b	95	7,4
	Total	1286	100,0

a. Država = SI

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,833	3

a. Država = SI

Zanesljivost »strpnost do priseljencev« po posamezni državi 2014

Država = DE

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	2965	97,4
	Excluded ^b	80	2,6
	Total	3045	100,0

a. Država = DE

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,844	3

a. Država = DE

Država = PL

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1348	83,5
	Excluded ^b	267	16,5
	Total	1615	100,0

a. Država = PL

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,797	3

a. Država = PL

Država = SI

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1092	89,2
	Excluded ^b	132	10,8
	Total	1224	100,0

a. Država = SI

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,822	3

a. Država = SI

Faktorska analiza »zaupanje v politiko«

Za posamezno državo leta 2002

Država = DE

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,698
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3670,438
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = DE

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,491	,569
Trust in the legal system	,420	,500
Trust in the police	,333	,329
Trust in politicians	,473	,535

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,436	60,899	60,899	1,933	48,314	48,314
2	,817	20,435	81,333			
3	,422	10,545	91,879			
4	,325	8,121	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,754
Trust in the legal system	,707
Trust in the police	,574
Trust in politicians	,731

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

b. 1 factors extracted. 6 iterations required.

Država = PL

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,731
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2403,340
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = PL

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,421	,491
Trust in the legal system	,445	,581
Trust in the police	,328	,349
Trust in politicians	,431	,536

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,455	61,376	61,376	1,956	48,908	48,908
2	,746	18,642	80,017			
3	,423	10,586	90,604			
4	,376	9,396	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,701
Trust in the legal system	,762
Trust in the police	,590
Trust in politicians	,732

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

b. 1 factors extracted. 7 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = PL

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = SI

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,766
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1960,063
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = SI

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,509	,639
Trust in the legal system	,459	,579
Trust in the police	,326	,376
Trust in politicians	,443	,525

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,577	64,414	64,414	2,120	53,011	53,011
2	,639	15,986	80,400			
3	,449	11,232	91,631			
4	,335	8,369	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,799
Trust in the legal system	,761
Trust in the police	,614
Trust in politicians	,725

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

b. 1 factors extracted. 7 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = SI

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Faktorska analiza »zaupanje v politiko«

Za posamezno državo leta 2008

Država = DE

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,705
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3829,662
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = DE

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,522	,612
Trust in the legal system	,484	,578
Trust in the police	,370	,355
Trust in politicians	,466	,490

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,511	62,785	62,785	2,035	50,878	50,878
2	,795	19,882	82,667			
3	,384	9,600	92,267			
4	,309	7,733	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,782
Trust in the legal system	,760
Trust in the police	,596
Trust in politicians	,700

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

b. 1 factors extracted. 6 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = DE

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = PL

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,709
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2023,994
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = PL

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,515	,607
Trust in the legal system	,455	,557
Trust in the police	,317	,311
Trust in politicians	,471	,533

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,486	62,140	62,140	2,008	50,193	50,193
2	,776	19,398	81,537			
3	,429	10,723	92,260			
4	,310	7,740	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,779
Trust in the legal system	,746
Trust in the police	,558
Trust in politicians	,730

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

b. 1 factors extracted. 6 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = PL

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = SI

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,789
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1874,295
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = SI

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,516	,633
Trust in the legal system	,506	,628
Trust in the police	,400	,469
Trust in politicians	,445	,529

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,688	67,198	67,198	2,259	56,474	56,474
2	,556	13,897	81,095			
3	,429	10,733	91,827			
4	,327	8,173	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,795
Trust in the legal system	,793
Trust in the police	,684
Trust in politicians	,728

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

b. 1 factors extracted. 6 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = SI

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Faktorska analiza »zaupanje v politiko«

Za posamezno državo leta 2014

Država = DE

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,750
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	4762,758
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = DE

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,540	,624
Trust in the legal system	,475	,566
Trust in the police	,394	,424
Trust in politicians	,525	,593

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,647	66,173	66,173	2,207	55,167	55,167
2	,673	16,822	82,995			
3	,382	9,550	92,545			
4	,298	7,455	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,790
Trust in the legal system	,752
Trust in the police	,651
Trust in politicians	,770

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = DE

b. 1 factors extracted. 6 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = DE

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = PL

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,764
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2406,836
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = PL

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,550	,655
Trust in the legal system	,532	,665
Trust in the police	,341	,359
Trust in politicians	,488	,557

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,656	66,390	66,390	2,236	55,901	55,901
2	,661	16,534	82,924			
3	,382	9,542	92,466			
4	,301	7,534	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,809
Trust in the legal system	,816
Trust in the police	,599
Trust in politicians	,746

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = PL

b. 1 factors extracted. 7 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = PL

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Država = SI

KMO and Bartlett's Test^a

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,777
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1700,659
	df	6
	Sig.	,000

a. Država = SI

Communalities^a

	Initial	Extraction
Trust in country's parliament	,525	,655
Trust in the legal system	,503	,643
Trust in the police	,323	,358
Trust in politicians	,460	,534

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Total Variance Explained^a

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,622	65,554	65,554	2,190	54,745	54,745
2	,650	16,255	81,809			
3	,392	9,797	91,606			
4	,336	8,394	100,000			

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

Factor Matrix^{a,b}

	Factor
	1
Trust in country's parliament	,809
Trust in the legal system	,802
Trust in the police	,599
Trust in politicians	,731

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

a. Država = SI

b. 1 factors extracted. 6 iterations required.

Rotated Factor Matrix^{a,b}

--

a. Država = SI

b. Only one factor was extracted. The solution cannot be rotated.

Zanesljivost »zaupanje v politiko« 2002

Država = DE

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	2829	96,9
	Excluded ^b	90	3,1
	Total	2919	100,0

a. Država = DE

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,784	4

a. Država = DE

Država = PL

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1952	92,5
	Excluded ^b	158	7,5
	Total	2110	100,0

a. Država = PL

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,784	4

a. Država = PL

Država = SI

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1408	92,7
	Excluded ^b	111	7,3
	Total	1519	100,0

a. Država = SI

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,811	4

a. Država = SI

Zanesljivost »zaupanje v politiko« 2008

Država = DE

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	2665	96,9
	Excluded ^b	86	3,1
	Total	2751	100,0

a. Država = DE

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,801	4

a. Država = DE

Država = PL

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1489	92,0
	Excluded ^b	130	8,0
	Total	1619	100,0

a. Država = PL

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,789	4

a. Država = PL

Država = SI

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1203	93,5
	Excluded ^b	83	6,5
	Total	1286	100,0

a. Država = SI

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,836	4

a. Država = SI

Zanesljivost »zaupanje v politiko« 2014

Država = DE

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	2989	98,2
	Excluded ^b	56	1,8
	Total	3045	100,0

a. Država = DE

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,829	4

a. Država = DE

Država = PL

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1508	93,4
	Excluded ^b	107	6,6
	Total	1615	100,0

a. Država = PL

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,823	4

a. Država = PL

Država = SI

Case Processing Summary^a

		N	%
Cases	Valid	1141	93,2
	Excluded ^b	83	6,8
	Total	1224	100,0

a. Država = SI

b. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics^a

Cronbach's Alpha	N of Items
,818	4

a. Država = SI

Hipoteza 1

Država = DE

Descriptives^a

STRPNOST

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
2002	2914	5,3576	1,87921	,03481	5,2894	5,4259	,00	10,00
2008	2743	5,4321	2,03672	,03889	5,3559	5,5084	,00	10,00
2014	3039	5,7640	2,03699	,03695	5,6915	5,8364	,00	10,00
Total	8696	5,5231	1,99326	,02137	5,4812	5,5650	,00	10,00

a. Država = DE

Test of Homogeneity of Variances^a

STRPNOST

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
14,149	2	8693	,000

a. Država = DE

ANOVA^a

STRPNOST

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	278,843	2	139,421	35,369	,000
Within Groups	34267,107	8693	3,942		
Total	34545,949	8695			

a. Država = DE

Robust Tests of Equality of Means^a

STRPNOST

	Statistic ^b	df1	df2	Sig.
Brown-Forsythe	35,355	2	8601,523	,000

a. Država = DE

b. Asymptotically F distributed.

Multiple Comparisons^a

Dependent Variable: STRPNOST

Tukey HSD

(I) LETO	(J) LETO	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2002	2008	-,07446	,05282	,336	-,1983	,0494
	2014	-,40635	,05148	,000	-,5270	-,2857
2008	2002	,07446	,05282	,336	-,0494	,1983
	2014	-,33189	,05229	,000	-,4545	-,2093
2014	2002	,40635	,05148	,000	,2857	,5270
	2008	,33189	,05229	,000	,2093	,4545

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

a. Država = DE

Država = PL

Descriptives^a

STRPNOST

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
2002	2024	5,3076	1,80847	,04020	5,2287	5,3864	,00	10,00
2008	1582	5,9470	1,83130	,04604	5,8567	6,0373	,00	10,00
2014	1576	5,4012	1,97533	,04976	5,3036	5,4988	,00	10,00
Total	5182	5,5313	1,88787	,02623	5,4799	5,5827	,00	10,00

a. Država = PL

Test of Homogeneity of Variances^a

STRPNOST

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
7,284	2	5179	,001

a. Država = PL

ANOVA^a

STRPNOST

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	401,421	2	200,710	57,544	,000
Within Groups	18063,982	5179	3,488		
Total	18465,402	5181			

a. Država = PL

Robust Tests of Equality of Means^a

STRPNOST

	Statistic ^b	df1	df2	Sig.
Brown-Forsythe	57,035	2	4915,283	,000

a. Država = PL

b. Asymptotically F distributed.

Multiple Comparisons^a

Dependent Variable: STRPNOST

Tukey HSD

(I) LETO	(J) LETO	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2002	2008	-,63948	,06267	,000	-,7864	-,4925
	2014	-,09365	,06274	,295	-,2407	,0534
2008	2002	,63948	,06267	,000	,4925	,7864
	2014	,54583	,06647	,000	,3900	,7017
2014	2002	,09365	,06274	,295	-,0534	,2407
	2008	-,54583	,06647	,000	-,7017	-,3900

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

a. Država = PL

Država = SI

Descriptives^a

STRPNOST

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
2002	1491	4,6521	1,71098	,04431	4,5652	4,7390	,00	10,00
2008	1278	4,6569	2,08694	,05838	4,5424	4,7714	,00	10,00
2014	1206	4,5657	2,09033	,06019	4,4476	4,6838	,00	10,00
Total	3975	4,6274	1,95543	,03102	4,5666	4,6882	,00	10,00

a. Država = SI

Test of Homogeneity of Variances^a

STRPNOST

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
35,586	2	3972	,000

a. Država = SI

ANOVA^a

STRPNOST

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	6,613	2	3,306	,865	,421
Within Groups	15188,869	3972	3,824		
Total	15195,481	3974			

a. Država = SI

Robust Tests of Equality of Means^a

STRPNOST

	Statistic ^b	df1	df2	Sig.
Brown-Forsythe	,845	2	3653,611	,430

a. Država = SI

b. Asymptotically F distributed.

Multiple Comparisons^a

Dependent Variable: STRPNOST

Tukey HSD

(I) LETO	(J) LETO	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2002	2008	-,00482	,07454	,998	-,1796	,1700
	2014	,08639	,07573	,489	-,0912	,2640
2008	2002	,00482	,07454	,998	-,1700	,1796
	2014	,09120	,07850	,476	-,0929	,2753
2014	2002	-,08639	,07573	,489	-,2640	,0912
	2008	-,09120	,07850	,476	-,2753	,0929

a. Država = SI

Hipoteza 2–8

Leto 2002

Država = DE

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Kraj, Spol, Starost, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = DE
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,378 ^o	,143	,140	1,75177

- a. Država = DE
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Kraj, Spol, Starost, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1176,558	7	168,080	54,772	,000 ^c
	Residual	7070,306	2304	3,069		
	Total	8246,864	2311			

- a. Država = DE
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Kraj, Spol, Starost, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,867	,216		13,254	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,062	,017	,075	3,615	,000
	Spol	-,139	,074	-,037	-1,874	,061
	Starost	-,014	,002	-,131	-6,712	,000
	Kraj	,385	,084	,089	4,598	,000
	Izobrazba	,392	,037	,220	10,734	,000
	Ekonomski status	,024	,020	,025	1,198	,231
	Zaupanje v politiko	,218	,021	,206	10,168	,000

- a. Država = DE
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Država = PL

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Spol, Izobrazba, Starost, Zadovoljstvo z življenjem , Kraj, Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,316 ^b	,100	,096	1,70129

- a. Država = PL
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Izobrazba, Starost, Zadovoljstvo z življenjem , Kraj, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	540,999	7	77,286	26,702	,000 ^c
	Residual	4877,063	1685	2,894		
	Total	5418,062	1692			

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Izobrazba, Starost, Zadovoljstvo z življenjem , Kraj, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3,546	,223		15,896	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,035	,017	,051	2,094	,036
	Spol	,100	,083	,028	1,206	,228
	Starost	-,007	,002	-,075	-3,173	,002
	Kraj	,559	,089	,152	6,248	,000
	Izobrazba	,235	,047	,123	4,964	,000
	Ekonomski status	,084	,028	,075	2,998	,003
	Zaupanje v politiko	,141	,024	,139	5,867	,000

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Država = SI

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Starost, Kraj, Spol, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,401 ^b	,161	,156	1,56808

- a. Država = SI
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Starost, Kraj, Spol, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	556,390	7	79,484	32,325	,000 ^c
	Residual	2903,936	1181	2,459		
	Total	3460,326	1188			

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Starost, Kraj, Spol, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,678	,251		10,673	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,105	,022	,145	4,854	,000
	Spol	,011	,091	,003	,126	,900
	Starost	-,010	,003	-,105	-3,786	,000
	Kraj	,477	,094	,139	5,058	,000
	Izobrazba	,183	,050	,112	3,648	,000
	Ekonomski status	,108	,036	,095	2,966	,003
	Zaupanje v politiko	,121	,025	,140	4,915	,000

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Leto 2008

Država = DE

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status ^c		Enter

a. Država = DE

b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,432 ^a	,187	,185	1,82903

a. Država = DE

b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1741,704	7	248,815	74,376	,000 ^c
	Residual	7570,555	2263	3,345		
	Total	9312,258	2270			

a. Država = DE

b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,089	,217		9,644	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,068	,018	,076	3,714	,000
	Spol	-,063	,079	-,015	-,800	,424
	Starost	-,009	,002	-,077	-4,030	,000
	Kraj	,415	,082	,097	5,076	,000
	Izobrazba	,417	,038	,221	10,862	,000
	Ekonomski status	,064	,017	,080	3,821	,000
	Zaupanje v politiko	,263	,022	,236	11,793	,000

a. Država = DE

b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Država = PL

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,294 ^b	,086	,081	1,76800

- a. Država = PL
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	372,206	7	53,172	17,011	,000 ^c
	Residual	3938,541	1260	3,126		
	Total	4310,747	1267			

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	4,515	,296		15,260	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,072	,023	,090	3,117	,002
	Spol	,210	,100	,057	2,096	,036
	Starost	-,011	,003	-,114	-4,015	,000
	Kraj	,406	,107	,106	3,786	,000
	Izobrazba	,143	,054	,079	2,648	,008
	Ekonomski status	,028	,020	,042	1,372	,170
	Zaupanje v politiko	,122	,030	,114	4,138	,000

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Država = SI

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Izobrazba, Spol, Starost, Kraj, Zadovoljstvo z življenjem , Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,391 ^b	,153	,147	1,93334

- a. Država = SI
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Izobrazba, Spol, Starost, Kraj, Zadovoljstvo z življenjem , Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	675,149	7	96,450	25,804	,000 ^c
	Residual	3730,329	998	3,738		
	Total	4405,478	1005			

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Izobrazba, Spol, Starost, Kraj, Zadovoljstvo z življenjem , Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,753	,354		4,957	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,046	,030	,048	1,552	,121
	Spol	,004	,125	,001	,033	,974
	Starost	-,002	,004	-,014	-,436	,663
	Kraj	,378	,124	,090	3,036	,002
	Izobrazba	,395	,063	,206	6,275	,000
	Ekonomski status	,077	,026	,107	3,004	,003
	Zaupanje v politiko	,216	,033	,198	6,634	,000

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Leto 2014

Država = DE

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Kraj, Starost, Spol, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status ^c		Enter

a. Država = DE

b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,503 ^a	,253	,251	1,75612

a. Država = DE

b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Kraj, Starost, Spol, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2799,109	7	399,873	129,662	,000 ^c
	Residual	8280,419	2685	3,084		
	Total	11079,529	2692			

a. Država = DE

b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Kraj, Starost, Spol, Izobrazba, Zadovoljstvo z življenjem, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,985	,193		10,303	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,071	,018	,071	3,914	,000
	Spol	,044	,069	,011	,647	,518
	Starost	-,005	,002	-,040	-2,379	,017
	Kraj	,115	,073	,027	1,563	,118
	Izobrazba	,003	,000	,243	13,519	,000
	Ekonomski status	,032	,013	,044	2,383	,017
	Zaupanje v politiko	,371	,019	,345	19,260	,000

a. Država = DE

b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Država = PL

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Starost, Kraj, Spol, Zadovoljstvo z življenjem, Izobrazba, Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,353 ^b	,125	,120	1,84666

- a. Država = PL
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Starost, Kraj, Spol, Zadovoljstvo z življenjem, Izobrazba, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	562,834	7	80,405	23,578	,000 ^c
	Residual	3942,121	1156	3,410		
	Total	4504,956	1163			

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Starost, Kraj, Spol, Zadovoljstvo z življenjem, Izobrazba, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3,719	,299		12,444	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,042	,025	,048	1,639	,102
	Spol	,266	,111	,067	2,397	,017
	Starost	-,008	,003	-,073	-2,465	,014
	Kraj	,094	,114	,023	,827	,408
	Izobrazba	,001	,000	,131	4,228	,000
	Ekonomski status	,038	,022	,054	1,745	,081
	Zaupanje v politiko	,257	,030	,244	8,571	,000

- a. Država = PL
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev

Država = SI

Variables Entered/Removed^{a,b}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Zadovoljstvo z življenjem, Izobrazba, Ekonomski status ^c		Enter

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. All requested variables entered.

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,502 ^b	,252	,247	1,83599

- a. Država = SI
 b. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Zadovoljstvo z življenjem, Izobrazba, Ekonomski status

ANOVA^{a,b}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1102,105	7	157,444	46,707	,000 ^c
	Residual	3262,991	968	3,371		
	Total	4365,095	975			

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev
 c. Predictors: (Constant), Zaupanje v politiko, Spol, Starost, Kraj, Zadovoljstvo z življenjem, Izobrazba, Ekonomski status

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,844	,330		5,589	,000
	Zadovoljstvo z življenjem	,085	,027	,094	3,140	,002
	Spol	-,077	,119	-,018	-,647	,518
	Starost	-,008	,004	-,066	-2,178	,030
	Kraj	,419	,120	,099	3,497	,000
	Izobrazba	,003	,000	,208	6,459	,000
	Ekonomski status	,065	,028	,080	2,343	,019
	Zaupanje v politiko	,323	,032	,293	10,082	,000

- a. Država = SI
 b. Dependent Variable: Strpnost do priseljencev